

ПІДРУЧНА
КНИЖЕЧКА ПЛАСТУНА
І
ПЛАСТУНКИ

**ПІДРУЧНА
КНИЖЕЧКА ПЛАСТУНА
І
ПЛАСТУНКИ .**

НЮ ЙОРК 1990

Видання Головної Пластової Булави

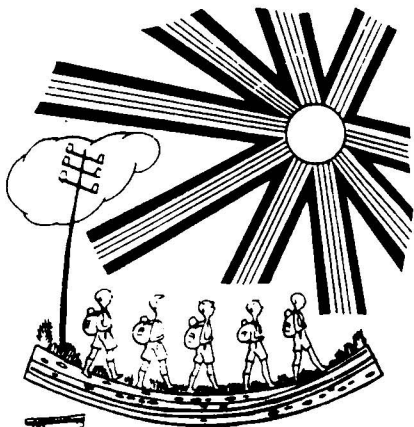
УКРАЇНСЬКА ПЛАСТОВА
ВІДЗНАКА

П Л А С Т О В И Й К Л И Ч

С	К	О	Б
Сильно!	Красно!	Обережно!	Бистро!

**ПЛАСТ
І
МИ**

Гей, життя ти наше...

Гей, життя ти наше, юне, молоде,
Перед нами сходить сонце золоте!
Перед нами неба голубая синь,
Розцвітає серце квітами пісень.
Гай-гай-гай! Ширше крила, юні крила розправляй.
Ген до висот, понад хмари ти керуй свій
юний льот!

Якраз тепер в Україні й у цілому світі, де тільки проживає українська молодь, зростає зацікавлення Пластом. Разом із тим відчувається потребу зібрати в одній, невеличкій книжечці підставові інформації про Український Пласт.

Тут знайдете відповідь на питання: що таке Пласт? У цій книжечці поміщено теж найпотрібніші речі, що їх має знати кожний пластун і пластунка. Вона не заступить пластового підручника „Життя в Пласті”, але покаже, хто є пластова братія і чим займається.

Ідейним українським юнакам і юначкам простягаємо руку і кличемо: приставайте до Пласту! Бажаємо вам і тим читачам, що вже є в наших рядах, захоплюючого пластування!

С К О Б !

Головна Пластова Булава
в березні, 1990 р.

ЩО ТАКЕ ПЛАСТ

ПЛАСТ — це організація української молоді для патріотичного і всебічного самовиховання, а пластуни сеніори згуртовані в Пласті з метою допомагати пластовій молоді.

Завданням Пласту є:

а) Переводити всебічне патріотичне самовиховання української молоді.

б) Розвивати моральні, духові і фізичні прикмети української молоді.

в) Вишколювати молодь на свідомих, відповідальних і повновартісних громадян з допомогою виховних метод і на ідейних основах Пласту, опертих на пластовій присязі, пластовому законі і Трьох Головних Обов'язках пластуна.

г) Плекати серед цієї молоді традиції їх предків і передавати їм знання і розуміння їх історії, культури, змагань та ідей.

Діяльність Українського Пласту є незалежною від будь-яких політично-партійних чи віровизнаневих впливів, значить до неї може належати українська молодь без огляду на політичну чи релігійну приналежність їхніх батьків.

Пластова самовиховна метода полягає на добровільності членства та поступовій програмі зайнятть, пристосованій до того, щоб приготувити молодь на добрих громадян. Пластова самовиховна метода здійснюється в:

а) Гуртковій системі, що допускає молодь — хлопців і дівчат — до бажаного ними членства в гурті, який, спершу ведений старшим провідником, з бігом часу набуває щораз більше самоуправи.

б) Ряді ступневих проб та накладанні на молодь щораз більшої відповідальности за себе і інших, так, щоб вона набула знання, самопевність і здібність співпраці з іншими та вмільсть провідництва.

в) Спрямуванні молоді до таких зайнять і змагань, головно серед природи, які розвивають у неї спостережливість, слухняність і самозадність, защеплюють у неї уважливість до інших, заправляють її у службі для національного і загального добра і вчать умілостей, корисних для неї самої.

ПЛАСТОВИЙ ОБІТ

Сл.: Дрот

Муз.: Ю. П'ясецький

Moderato

В по-же-жах все-світних, у лу-нах кри- вавих, під громом гар-мат, у важ-

-кій бо-роть - бі, на ли-цар-ську честь і на пред-ків-ську

сла-ву, Віт - чиз-ні о - бі - тискла - да - ю та - кі.

ПЛАСТОВИЙ ОБІТ

В пожежах всесвітних, у лунах кривавих,
Під громом гармат, у важкій боротьбі,
На лицарську честь і на предківську славу,
Вітчизні обіти складаю такі.

Плекатиму силу і тіла, і духа,—
Щоб нарід мій вольним, могутнім зростав,
Щоб в думках журливих невольнича туга
Замовкла, а гордо щоб спів наш лунав.

Красу я і щастя по всій Україні
Ширитиму, власний забуду свій труд,
Щоб чола розхмарив і випрямив спини,
Щоб зір зняв до неба відроджений люд.

Я працю й невдачі, всі злидні й недолю
Прийму як завдання великої гри,
З життям поборююсь, як з трудами у полі,
Мину обережно зрадливі яри.

А летом крил скоба під хмари полину
І бистро розгляну всю землю мою,
Промірю тернисті шляхи України,
До щастя Вітчизну мою поведу.

ЯК РОЗУМІТИ ЦЕЙ ОБІТ?

Обіт складається з двох окремих частин: перша строфа творить вступ, а дальші чотири строфи — зміст обіту. Слова обіту склав д-р О.Тисовський у час першої світової війни, а вперше виголосила його, як присягу, тодішня 1-а чота пластового „полка” (тепер „куреня”) ім. Петра Конашевича-Сагайдачного у Львові, 19 грудня 1916 р. на своїх перших чотових сходинах.

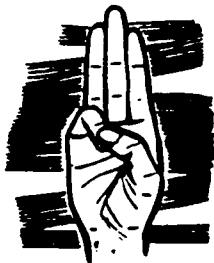
Тому у вступі з'ясовано умови воєнного часу, серед яких пластова молодь складала присягу на вірність Україні.

І хоч проминуло від першої світової війни декілька десятиліть і умови змінилися, то боротьба за правду і добро, за волю і справедливість іде безперервно далі.

Свідомі цього і для пам'яті про пластунів тодішнього і дальшого часу, з якими лучать нас ті самі ідеї і цілі, залишаємо цей вступ без змін. Музику до пластового обіту склав на народний мотив пл. сен. Ю. Пясецький.

Сам же обіт складається з 4-ох строф відповідно до 4-ох літер нашого пластового гасла „Скоб”. Кожна строфа пояснює теж одне слово гасла „Сильно, красно, обережно, бистро” з коротким окресленням значення кожного з них.

ПЛАСТОВА ПРИСЯГА

Присяга це добровільна, звичайно прилюдна й урочиста заява, якою хтось зобов'язується безумовно і невідклично виконати якесь діло, жити або з усіх сил намагатися жити за точно визначеними умовами, а також не зробити якогось злого діла, хоч би які труднощі чи небезпеки довелося поборювати.

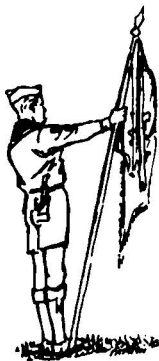
Предметом присяги пластуна можуть бути тільки зобов'язання чесні, непротивні Божим законам, нашій християнській моралі. Хто не вірить в Бога — не може бути пластуном.

Ось як звучить дослівно наша пластова присяга, яку складаємо урочисто перед пластовим стягом як символом пластової ідеї й цілої організації:

„Присягаюсь своєю честю, що робитиму все,
що в моїй силі щоб:

„Бути вірним Богові й Україні,
Помагати іншим,
Жити за пластовим законом і слу-
хатись пластового проводу”.

У цій присязі містяться всі наші пластові зобов'язання зібрані у трьох точках. Їх звемо „Трьома Головними Обов'язками пластуна”, що як три дороговкази, мають завжди стояти нам у пам'яті, просвічувати наш пластовий шлях у щоденному житті

ЦВІТ УКРАЇНИ І КРАСА

Сл.: Дрот

Муз.: Я. Ярославенко

Maestoso

Цвіт У-краї-ни і кра-са, скобів ор-ли-ний ми рід, лю-би-мо сонце,

рух, жит-тя, лю-би-мово - лю і світ. Пласт наша гордість, і мрі - я,

лю - бія От - чиз - ні наш труд, буйний в нім порив, на - ді - я,

в Пласті рос - те но - вий люд. Браття, по-ра нам ста-ну-ти в ряд,

стяг пла-сто-вий пі - дій - ня - ти, сла - ву Укра - і - ні при - лбати!

ПЛАСТОВИЙ ГИМН ЦВІТ УКРАЇНИ І КРАСА

Цвіт України і краса,
Скобів орлиний ми рід,
Любимо сонце, рух, життя,
Любимо волю і світ.

Пласт наша гордість і мрія,
Любій Отчизні наш труд,
Буйний в нім порив, надія,
В Пласті росте новий люд.

Браття, пора нам стати в ряд,]₂
Стяг пластовий підійняти
Славу Вкраїні придбать!

Сонце по небі колує,
Знають і хмари свій шлях,
Вітер невпинно мандрує
По України полях.

Ми ж сонця ясного діти,
Вольного вітру брати,
Мали б в безділлі змарніти,
Цілі життя не знайти?!

Браття, пора нам...

Пластовий гімн — це наша урочиста пісня, що закріплює духа, додає віри й завзяття поборювати труднощі, які намагаються припинити розгін пластунів на дорозі до великої цілі.

ГЕЙ ПЛАСТУНИ, ГЕЙ ЮНАКИ

Сл.: С. Черкасенко
Муз.: Я. Ярославенко

Marciale moderato

Гей, пласту-ни, гей ю-на-ки! Ми ді-ти сон-ця і вес-

-ни, ми ді-ти ма-те-рі при-ро-ди! До

нас шумить зе-ле-ний бір, в лі-си, по-ля, до вільних гір, на яс-ні зо-рі, ти-хі

во-ди, на яс-ні зо-рі, ти-хі во-ди. На во-ди!

ГЕЙ ПЛАСТУНИ, ГЕЙ ЮНАКИ

Слова.: С. Черкасенко

Муз.: Я. Ярославенко

Гей, пластуни! Гей, юнаки!
Ми діти сонця і весни,
Ми діти матері природи!
До нас шумить зелений бір,
В ліси, поля, до вільних гір,
На ясні зорі, тихі води!}2

Гей, пластуни! Гей, юнаки!
Життя — не жарти, не казки,
А праця, бурі і негоди!
Гартуймо ж наш юнацький дух.
Юнацьке гасло: воля й рух!
Ніщо нам лихо, ні пригоди!}2

Гей, пластуни! Гей, юнаки!
Народу вольного сини,
Сини краси, сини природи,
Не зломимо своїх присяг,
Веде нас гордо вольний стяг
До щастя, слави і свободи!}2

ЦАРЮ НЕБЕСНИЙ

Maestoso

Царю Не - бесний, Дже-ре-ло світла, Тво-ім про-мінням встели наш шлях,

щоб в душах наших радість роз-квітла, щоб за-па-ла-ла ві-ра в сер-цях.

ЦАРЮ НЕБЕСНИЙ

*Царю Небесний, Джерело світла,
Твоїм промінням встели нам шлях,
Щоб в душах наших радість розквітла,
Щоб запалала віра в серцях.*

*Царю Небесний, Всесильний Боже,
Мудрість і силу й ласку нам дай,
Щоб подолати діло вороже,
Визволить рідний, батьківський Край.*

*Царю Небесний, Боже Єдиний,
Будь нам зорею в ночі тривоги,
Знаком, що з нами в кожен хвилину
Сила і Правда, з нами наш Бог.*

-МОЛИТВА

ОТЧЕ НАШ

Maestoso

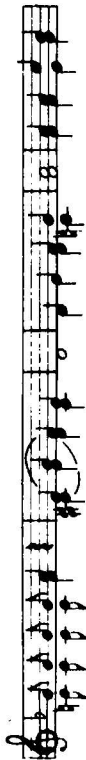
Отче наш, Отче наш, Ти котрий є - си на не-бі,

не-хай святить-ся і-м'я Тво-є, От - че наш! Не-хай прий - де

цар-ство Тво - є, не-хай бу-де во-ля Тво-я, як на не-бі,

так і на зем-лі. От - че наш! Хліб шоденний наш дай сьогод-ні

і прос-ти нам про-ви-ни на-ші, як і ми їх про-ша-є-мо

довжникам на-шим. От-че наш, От-че наш, От-че наш!

І не введи нас у споку-су але із-бави нас від лука-во-го. От - че наш!

ОТЧЕ НАШ

Отче наш, Отче наш, Отче наш!
Ти, котрий єси на небі,
Нехай святиться ім'я Твоє, Отче наш!
Нехай прийде царство Твоє,
Нехай буде воля Твоя,
Як на небі, так і на землі, Отче наш!

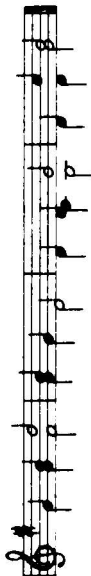
Хліб щоденний наш,
Дай сьогодні нам
І прости нам провини наші,
Як і ми їх прощаємо
Довжникам нашим.
Отче наш, Отче наш, Отче наш!
І не введи нас у спокусу
Але ізбави нас від лукавого, Отче наш!

НІЧ ВЖЕ ЙДЕ

Maestoso

Ніч вже йде... — За вер - хи я с - не сон - це зай - шло ю - на - ки!

Ти - хо спіть... Без три - вог... З на - ми Бог! З на - ми Бог!

Ніч вже йде... За верхи,
Ясне сонце зайшло, юнаки!
Тихо спіть... Без тривоги...
З нами Бог! З нами Бог!

ПРИКМЕТИ ПЛАСТУНА В ЖИТТІ

Прикмети пластуна з'ясовані в нашому Пластовому Законі. Правила зібрані в ньому, є переданням давніх лицарських законів, а тепер уже тривалими основами культурного світу, згідними з християнською етикою, ідеалами, в ім'я яких ведеться від найдавніших часів боротьба благородности з варварством.

Ми, пластуни, підіймаємо стяг ясного лицарства, в ім'я українського народу і його борців за правду і волю, за добро й красу, за право людини до свободного життя. Ось правила нашого закону:

1. Пластун словний
2. Пластун сумлінний
3. Пластун точний
4. Пластун ощадний
5. Пластун справедливий
6. Пластун увічливий
7. Пластун братерський і доброзичливий
8. Пластун зрівноважений
9. Пластун корисний
10. Пластун слухняний пластовій старшині
11. Пластун пильний
12. Пластун дбає про своє здоров'я
13. Пластун любить красу і дбає про неї
14. Пластун завжди доброї гадки

Отже коротко повторимо. Пластун є у своїх

ділах словний, сумлінний, точний і ощадний.

У поведінці супроти інших справедливий, ввічливий, братерський, доброзичливий та зрівноважений.

Для добра України і Пласту корисний, слухняний і здоровий.

Для цілого оточення дбайливий про красу й завжди погідного настрою.

ПЛАСТОВИЙ ГЕРБ

Відзнакою цілого українського Пласту є український тризуб і біла трилиста лілея, по-мистецьки сплетені в одну гармонійну цілість.

Форму і спосіб сплетення тризуба з лілеєю придумав один з перших приятелів пластової молоді та опікун пластових куренів, Мирон Федусевич, учитель середніх шкіл у Львові, а мистецьке оформлення надав їй мистець-маляр Роберт Лісовський.

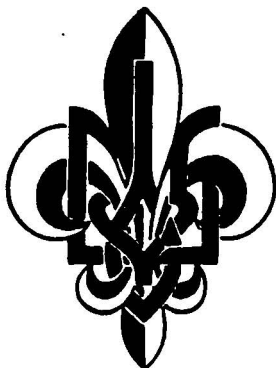
Вона стала символом ідейної єдності цілого пластового руху — на рідних землях і поза їх межами. Її звемо пластовим гербом.

Пластового герба вживають як офіційного знаку пластові проводи, старшини й установи на прапорах, печатках, офіційних виданнях, листових паперах тощо.

Пластуни, що склали пластову присягу, носять його як відзнаку приналежності до Пласту, згідно з приписами про пластові відзнаки. Три-

листу лілею вживають у своїх відзнаках також інші організації скавтського типу.

Три листки лілеї пригадують три головні обов'язки пластуна, а тризуб вказує на те, що Пласт — це суто українська організація молоді.

Завжди і всюди, де вживається пластового герба, вільно вживати тільки такої форми пластової лілеї з тризубом, як ми їх бачимо на рисунку.

Одним з важливих рис цього зразка є відношення довжини до ширини, як 4 до 3.

ПЛАСТОВЕ ГАСЛО І ПРИВІТАННЯ

Гаслом першої організації скавтського типу, яку оснував Бейден-Пауелл, а також подібних організацій деяких інших народів, є „Будь готовий” (Be prepared).

Це гасло і ми стосуємо в усій нашій самовиховній програмі. Уже наше новацтво вітається гаслом „готуйсь”, а пластуни пам’ятають про це гасло впродовж цілого пластування.

Коли ж пластун зустрічає іншого друга-пластуна, то вітає його словом „Скоб”!

Це слово означає саме собою назву одної породи орла, що зветься скоб білохвостий, по латині *Haliaetus albicilla*. Це орел величини скельного орла. Він живе над великими водами, отже буває теж в Україні. Пластуни прийняли його як свій символ.

Щасливо склалося, що літери української назви того орла є початковими літерами чотирьох слів, що висловлюють істотні прикмети доброго пластуна або кажуть йому, яким йому треба бути: сильним, красним, обережним, бистрим.

СИЛЬНО

КРАСНО

ОБЕРЕЖНО

БИСТРО

Пластун пластунові подає при вітанні ліву руку тому, щоб мав при тому нагоду хвилину задуматись, що має перед собою друга-пластуна з яким його лучить ідея тісніше, ніж з ким іншим.

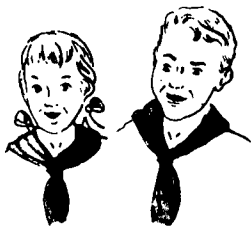

СВ. ЮРІЙ — ОПІКУН ПЛАСТУ

Ми, українські пластуни, як і багато інших організацій молоді скавтського типу, обрали своїм патроном св. Юрія, колишнього опікуна всего середньовічного лицарства, бо прикмети його характеру, що присвічували давнім лицарям є і для нас зразком для наслідування. Культ цього великого святого з кришталіно чистим і стійким характером має в українському народі свою довговічну традицію.

Від самих початків християнства в Україні св. Юрій став патроном українського лицарства, тобто княжих дружинників, а потім одним із опікунів козаків, які у своїх піснях співали „Нам поможе св. Юр’’, а також інших військових частин недавнього часу, що, крім св. Покрови, почитали св. Юрія як мужнього і безстрашного оборонця правди і добра.

Отак св. Юрій став прообразом лицарства і патроном боротьби за найвищий ідеал народу: свободу та символом боротьби проти зла.

ПЛАСТОВИЙ ОДНОСТРІЙ ДЛЯ ЮНАКІВ / ЮНАЧОК

(докладніші інформації є в правильнику „Пл. Однострій і Відзнаки” частини I і II.(1984))

ОДНОСТРІЙ ЮНАКА

Накриття голови — однакове для куреня/са-
мост. гуртка, напр. беретки одної барви або
капелюхи

Сорочка — зеленої барви ч.732

Штани — зеленої барви ч.732

Пояс — шкіряний бронзовий або нитяний
зелений — 1.25"/3 см. шир.

Підколінка (літо) — зелені

Взуття — чорні або бронзові гладкі
шнуровані черевики

Шнурок до свистка — зелений

ОДНОСТРІЙ ЮНАЧКИ

Накриття голови — однакове для куреня/самос.
гуртка, напр. беретки або капелюхи

Блузка — піскової барви ч.842

Спідничка — бронзової барви ч.801

Пояс — шкіряний, бронзової барви, 2"/5 см.
широкий.

Підколінка — бронзової барви

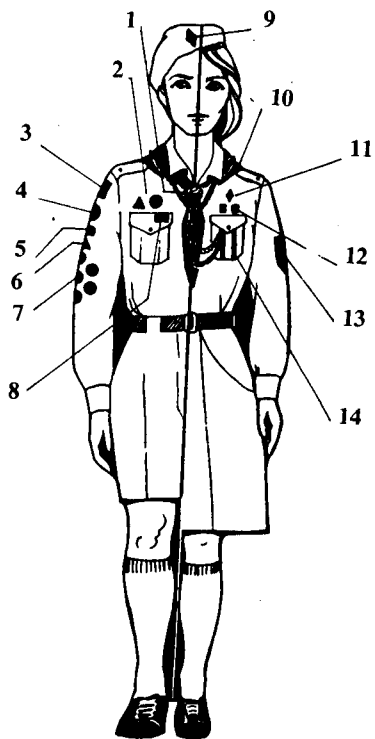
Взуття — бронзові, шнуровані, черевики на
низьких закаблуках

Шнурок до свистка — бронзовий

На пластовому однострою не носиться ніяких непластових відзнак! Розміщення відзнак на одностроях юнаків і юначок є однакове.

Пластові виховники носять відзнаку своєї частини (роя, гуртка, і т.п) на середині лівої кишені сорочки. Також мають право носити білий шнурок до свистка.

1. ОБРУЧИК ДО ХУСТКИ
плетений з зеленої, жовтої і червоної барви

2. ВІДЗНАКИ ТАБОРІВ, СВЯТ ВЕСНИ, і т.п. (можна носити впродовж двох років від дати імпрези)

3. ВІДЗНАКА КУРЕНЯ
(1/2"/13 мм. від плеча)

4. ВІДЗНАКА ГУРТКА
(безпосередно під відзнакою куреня)

**5. ВІДЗНАКА
КАДРИ ВИХОВНИКІВ**

6. ВІДЗНАКА ЛШ/ШБ

7. ВІДЗНАКИ ВМІЛОСТЕЙ
(3"/75 мм. під відзнакою гуртка або 1"/25 мм. під відзнакою ЛШ/ШБ).

**8. ВІДЗНАКА ФІЗИЧНОЇ
ВПРАВНОСТІ (ВФВ)**

9. ВЕЛИКА ЛЕЛІЙКА

на малиновому щитику — по середині чола
(тільки після пластової присяги)

10. ХУСТКА

барви куреня або самостійного гуртка 25x25
інчів/50x50 см.

11. МАЛА ЛЕЛІЙКА

на малиновому щитику 1"/25 мм. над серединою
кишені (тільки після пл. присяги)

12. ВІДЗНАЧЕННЯ

симетрично розложені

13. ВІДЗНАКА ПЛ. СТУПЕНЯ

по середині поміж ліктем і надпліччям

14. ВІДЗНАКА ПЛ. ДІЛОВОДСТВА в УПЮ

СВІТОВИЙ СКАВТІНГ

Під час 217-денної облоги південно-африканської твердині Мейфкінгу — в часі бурської війни 1899-1902 — Бі-Пі (ген. Роберт Бейден-Павелл) переконався, що молодь є здібна до надзвичайних вчинків, якщо її тільки відповідно вишколити та ідейно підготувати.

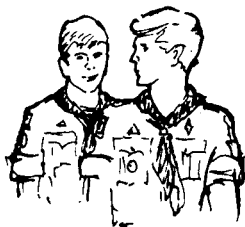
Повернувшись додому, він покидає військову кар'єру та всеціло посвячується справі виховання молоді. Він використовує весь дотогочасний педагогічний досвід, шукає за зразками в героїській традиції цілого світу від найдавніших часів, студіює всі доступні йому джерела та доповнює власними спостереженнями з ділянки військового вишколу. Так творить він широко поставлену, до подробиць продуману виховно-вишкільну систему для молоді, і називає її „Скавтіном”.

В 1908 р. видає він свій геніальний твір „Скавтінг для хлопців”, що стає основою світового руху молоді. З Англії поширився цей рух дуже швидко до майже всіх культурних країн світу. Але кожний нарід, зберігаючи глибокий внутрішній зміст Скавтіну, старається надати цій виховній організації молоді своєрідну національну форму та пов'язати її з своєю національною традицією.

Національні скавтові організації творять від року 1920 міжнародний союз, званий: Міжнародна Конференція Бойскавтського Руху. Конфе-

ренція сходиться кожних два роки. В часі між засіданнями Конференції діє, вибраний нею, Міжнародний Комітет. Діловим секретаріатом є Міжнародне Бюро. Кожний четвертий рік відбуваються світові з'їзди скавтів — Джемборі. Перше було в 1920 р.

Сьогодні кілька мільйонів скавтів і скавток (які утворили свою власну окрему організацію на тих же основах) працює в цілому світі для здійснення високих і шляхетних ідеалів, що їх видвигнув незабутній Бі-Пі.

КОРОТКИЙ НАРИС ІСТОРІЇ ПЛАСТУ

I-ший етап: На заранні (1911-1920)

Пласт постав у нас з наявно відчуті потреби організації молоді для служби українському народові. І хоч організаційні форми перебрано від англійського скавтіngu, Пласт по суті був і є національною організацією.

В 1911 р. студенти: Петро Франко та Іван Чмола засновують перші пластові гуртки. Офіційним початком Пласту вважається день першої присяги пластового гуртка при Академічній Гімназії у Львові — 12.4.1912. Гурток цей заснував д-р Олександр Тисовський.

В 1913 р. відбувся перший з'їзд представників пластових гуртків у Львові, на якому створено „Організаційний Пластовий Комітет”. В цьому році організується перший мандрівний табір Пласту (Чмола).

В 1914 р. вибухає війна і багато пластунів стає у ряди Українських Січових Стрільців.

В 1918 р. Пласт поживає діяльність, яку поширює також на центральні та східні частини України.

II-гий етап: Віднова Пласту (1920-1930)

Після упадку Української Держави, Пласт відновляє діяльність, спершу в Західній Україні, а згодом серед української еміграційної молоді

в країнах Західної Європи.

В Пласті масово гуртується українська шкільна, селянська та робітничка молодь. Постають окремі Улади новацтва, юнацтва та старших пластунів, під проводом Верховної Пластової Команди. Організуються мандрівні та постійні табори, починає виходити ряд пластових публікацій, а зокрема офіційний пластовий орган „Молоде Життя”.

Пластові Верховні З'їзди втішаються чимраз більшою чисельністю і діяльністю Пласту постійно зростає. Це не подобається чужим властям і вони утруднюють працю Пласту, а згодом забороняють легальну діяльність пластової організації, 1928 на Волині, а 1930 в Галичині.

III-тий етап: За існування своє і нації.

(1930-1944)

В цьому періоді Пласт в Галичині працює нелегально під проводом конспіративного Пластового Центру. Праця ведеться через Комісію Виховних Осель і Мандрівок Молоді, „Рідну Школу” та публікацію журналу „Вогні”.

Польська влада гостро карає за всі прояви праці Пласту арештами та висилкою до концентраційного табору в Березі Картузькій.

Одиною легальною пластовою організацією в цьому періоді був Союз Українських Емігран-

тів у Празі.

В часі творення Карпатської України члени СУПБ і пластуни Закарпаття відіграли значну роль в творенні „Організації Народної Оборони”, а також славної Карпатської Січі.

В 1939 році вибухає II-га Світова Війна і Пласт пробує відновити діяльність в Україні, але німецька окупаційна влада не дозволяє і пластуни є змушені продовжувати нелегальну діяльність.

IV-тий етап: Друга віднова Пласту Великі завдання

Після останньої війни велике число українців осталося поза межами України. Чисельні скупчення українців у переселених таборах в Німеччині дали змогу відновити діяльність Пласту. Організуються пластові гуртки в багатьох місцевостях з Головною Пластовою Старшиною і Г. П. Радою в Мюнхені.

Організуються пластові табори, появляються пластові видання, а напередодні масового виїзду українців до заокеанських країн, появился збірник пластових пісень „В Дорогу”.

Після переїзду великого числа українців до заокеанських країн, Пласт діє в країнах Північної і Південної Америки, Австралії, а також у західно-європейських державах, де є більше число українців (Англія, Німеччина, Австрія, Франція і т.п.).

V-тий етап: Розквіт Пласту на нових місцях поселення

Від 1950 року Український Пласт розвинув широку та дуже активну діяльність на нових місцях поселення, а це в Австралії, Аргентині, Канаді, Великобританії, Німеччині і в ЗСА.

В перших роках нового поселення існували також пластові організації в Бразилії та Тунісі, поодинокі гуртки діяли та останньо знову діють у Франції.

В кожній із шістьох країн, де діє Пласт є однакова організаційна побудова на Пластові Станиці в поодиноких місцевостях, об'єднані у Крайовій Пластовій Старшині. Кожних два роки відбуваються крайові з'їзди для обговорення проблем і обрання проводу. У всіх місцевостях існують пластові домівки, а то і власні доми. В Австралії є дві пластові оселі, в Аргентині є пластовий дім, у Великобританії є пластова оселя, в Канаді є дві пластові оселі і два пластові доми, в ЗСА є три пластові оселі і п'ять пластових домів. Пластові зайняття для УПН і УПЮ відбуваються кожного тижня, літні та зимові табори виховні та спеціалізаційні відбуваються у краях правильно. На терені Канади та ЗСА переводяться також міжкрайові вишколи, „Золота Булава”, „Лісова Школа”, „Школа Булавних” і „Рада Орлиного Вогню”. Усі крайові пластові організації об'єднані в Конференції

Українських Пластових Організацій, на яку з'їздяться делегати усіх крайових пластових організацій, що три роки для узгоднення цілого напрямку пластової праці та постійного його усучаснення. Збори КУПО обирають Головну Пластову Булаву і Головну Пластову Раду. ГПБулава є лучником і дає напрямні для цілого Пласту. З її ініціативи повстала та діє Кадра Пластових Виховників із Орлиним Кругом для виховників новацьких і Скобиним Кругом для юнацьких. Для цих виховників видає ГПБ журнали „Вогонь Орлиної Ради” і „В дорогу з юнацтвом”. Для новацтва ГПБ видає місячник „Готуйсь”, для юнацтва „Юнак”, а для УСП і УПС „Пластовий Шлях”. Від 1950 року відбуваються що п'ять років Ювілейні Міжкрайові Зустрічі на терені Канади, Австралії, Німеччини і ЗСА, які збирають пластову молодь в числі 1.000-2.000 та є найкращою можливістю нав'язання дружби і співжиття.

Для усучаснення пластової праці ГПБулава скликає в міру потреби Пластові Конгреси. Другий відбувся в 1966-1971 роках, а Третій розпочався в 1984 р.

Головний Пластовий Провід працює тісно із українським шкільництвом, має зв'язок із Ієрархами Українських Церков та має своїх капелянів і є у системі Світового Конгресу Вільних Українців як найвищого організаційного чинника українців поза межами України.

НАЙВАЖЛИВІШІ ДАТИ ПЛАСТУ

1911 Осінь: Петро Франко і Іван Чмола засновують перші пластові гуртки.

1912 12. 4. Перша присяга пл. гуртка, заснованого Др-ом О. Тисовським при Академічній Гімназії у Львові (Офіційний початок Пласту).

1913 6. 4. З'їзд представників Пласту у Львові, створення „Організаційного Пластового Комітету”.

Літом: Перший мандрівний табір (Чмола).

1914 Весна: II-ий з'їзд представників Пласту, створення „Осередної Пластової Управи”.

28-29. 6. Участь пластунів у Січово-Сокільському Здвизі.

Липень: Перший постійний табір (П. Франко).

2. 8. Початок світової війни; пластуни масово вступають до У.С.С.

1918 Весна: Віднова діяльності Пласту. Українське Краєве Товариство Охорони Дітей і Опіки над Молоддю переймає Пласт під свою опіку. І-ша Верховна Пластова Рада під проводом др-а О. Тисовського.

Участь пластунів у Листопадовому Зриві.

1921 Відновлення В. П. Ради, встановлення В. П. Команди.

Появляються пластові видання, особливо др-а О. Тисовського „Життя в Пласті” і журнал „Молоде Життя”.

1921 Початок Пласту на Закарпатті і на еміграції (Прага).

1922 I-ший пл. табір на Закарпатті.

1923 Перші пл. дівочі табори.

1924 Початок переслідувань Пласту зі сторони польської влади.

12. 4 III-ій Верховний Пластовий З'їзд, вибір В. П. Ради і В. П. Команди, зміна організаційної схеми (курені).

1925 Наладнання організаційного зв'язку з частинами на Волині і Закарпатті.

Осінь: Створення Уладу Старших Пластунів.

22. 7.: Верх. Пл. З'їзд у Львові, зосередження проводу в одній В. П. Команді (Сірий Лев).

1926 Розбудова таборового осередку в Горганах — „Сокіл”.

1926 Масове поширення Пласту на Волині.

1927 Пласт охоплює селянську й робітничу молодь. Заснування Уладу Пластових Новаків.

1928 23. 7. Польська адміністрація розв'язує Пласт на Волині.

1929 23-24. 12.: останній легальний Верх. Пласт. З'їзд у Львові. Представники 7.000 пластунів.

1930 12. 4. Заснування „Уладу Пластового Сеніорату”.

26. 9. Розв'язання Пласту в Галичині польською адміністрацією. Масові арешти і засуди пластунів. Пласт переходить у підпілля.

ВПК діє під фірмою „Ліквідаційної Комісії Пласту”.

28.10. Установчий З'їзд Союзу Українських Пластунів Емігрантів у Празі.

1933 Створення „Комісії Виховних Осель і Мандрівок Молоді” у Львові.

1934 Створення „Пластового Центру”.

1939 1. 9. Початок світової війни. Масові арешти.

1939 — 1945 Пласт включається в збройну акцію проти окупантів.

1945 6.-7. 10 відновлення С.У.П.Е., вибір тимчасової Команди. Масове поширення пластових гуртків в окупованих аліянтами частинах Німеччини і Австрії.

1946 27-28. 4. Пластовий З'їзд у Карльсфельді, вибір Гол. Пласт. Старшини. Унормування організаційної сторінки, розгорнення виховної дії Пласту, особливо пл. таборування. Поширення пл. видань.

20. 10. З'їзд й оформлення УПС.

1947 4-8 7. Ювілейне Свято Весни в Міттенвальді. 8-26. 8. Участь в 6. Світовому Скавтовому Джемборі коло Парижа.

1948 26-29. 3. Пластовий Конгрес в Ашафенбурзі. Початок масового переселення до ЗСА і Канади.

1949 16-19. 6. Останній в Європі Пластовий З'їзд в Цуффенгавзені.

1949-1950: Організаційне охоплення переселених за океан членів Пласту, особливо в Канаді, ЗСА, Аргентині, Австралії і т. д. Віднова виховної дії Пласту на нових теренах, розвиток пл. видань.

1950 25. 7. Залегалізування Пласту в ЗСА. Перенесення керівних органів до ЗСА.

1951 — 1953. Пожвавлення організаційної і виховної дії Пласту на нових теренах, особливо в Канаді і ЗСА.

1954 1-2. 1. З'їзд Союзу Українських Пластунів у Наягара Фоллс. Закінчення переселеного переходового етапу і устійнення нових форм постійної дії Пласту у світі.

3. 1. Створення Конференції Українських Пластових Організацій у світі та прийняття напрямних дії в нових умовах.

1953 Появляється місячник для пластового новацтва „Готуйсь”.

1950 Віднова журналу пластової думки „Пластовий Шлях”

1957 Перша Міжкрайова Пластова Зустріч у 45-річчя Пласту на Пластовій Оселі в Канаді „Пластова Січ” з участю Начального Пластуна Сірого Лева і Основника Пласту д-ра Олександра Тисовського.

1961 Перевидано підручник „Життя в Пласті”

1962 Друга Ювілейна Міжкрайова Пластова Зустріч у 50-річчя Пласту на Пластовій Оселі

„Вовча Тропа” в ЗСА. Смерть першого Начального Пластуна проф. Северина Левицького „Сірого Лева”.

1962 Вперше організують на терені ЗСА Пластову Орликіяду для юнацтва ЗСА і Канади.

1963 Починає появлятися місячник для пластового юнацтва „Юнак”.

1964 Вперше відбувається Міжкrajовий вишкіл „Лісова Школа”.

1967 Скликання Другого Пластового Конгресу. Третя Ювілейна Міжкrajова Зустріч в Канаді на оселі „Батурин”.

1968 Смерть Основника Пласту д-р О. Тисовського. Ювілейна Пластова Зустріч в Австралії.

1971 Закінчення Другого Пластового Конгресу в часі 5-тих Зборів КУПО в Торонто, Канада.

1972 Четверта Ювілейна Пластова Зустріч у 60-річчя Пласту на „Вовчій Тропі”, на якій запряжено Начальним Пластуном д-р Юрія Старосольського. Вперше взяли участь в ЮМПЗ пластуни з Австралії.

1975 Відбулася перша конференція голів Крайових Пластових Старшин із усіх шість країн, де діє Пласт із членами Головної Пластової Булави в Нью Йорку, ЗСА. Проголошено 12-го січня як День Солідарности із українськими політичними в’язнями в СССР.

1981 Ювілейна Пластова Зустріч в Австралії

з присутністю Начального Пластуна і великої делегації пластунів із Канади та ЗСА у 70-річчя Пласту.

1982 Ювілейна Міжкрайова Пластова Зустріч на „Вовчій Тропі” у 70-річчя Пласту.

1983 Ювілейна Міжкрайова Пластова Зустріч у 70-річчя Пласту в Німеччині з участю Начального Пластуна і великої прогульки пластунів із ЗСА, Канади і Великобританії. Масова участь пластунів у відзначуванні 50-річчя Великого Голоду.

1984 Відбулася перша сесія Пластового Конгресу Третього в часі 9-их Зборів КУПО.

1987 Ювілейна Міжкрайова Пластова Зустріч у 75-річчя Пласту на терені Канади з мандрівкою по терені та закінченням на „Пластовій Січі” з участю Начального Пластуна та делегації пластунів з усіх країн де діє Пласт.

1988 Масова участь пластунів у святкуваннях 1.000-річчя Хрещення України. Прогулька пластунів на святкування, що відбулися літом у Римі із Канади, ЗСА, Німеччини, Великобританії, із делегатами з Аргентини, Австралії і Франції. Відбулася 10-та Конференція Українських Пластових Організацій в Торонто і численна участь пластунів у Світовому Конгресі Вільних Українців.

1989 Відбулася Друга Конференція Голів КПСтаршин із ГПБулавою і друга сесія Пластового Конгресу Третього.

ОСНОВОПОЛОЖНИКИ ПЛАСТУ

*ОЛЕКСАНДЕР ТИСОВСЬКИЙ /псевдо „Дрот”/
9 серпня 1886 — 29 березня 1968
Основноположник Пласту*

Народився у селі Бикові (Галичина). Доктор біологічних наук: учитель природознавства в Академічній Гімназії у Львові (1911-1939), професор в Українському Таємнім Університеті у Львові (1920-1924), дійсний член НТШ, (Наукове Т-во ім. Шевченка) професор в Українському Державнім Університеті ім. І. Франка у Львові (1939-1941). З 1944 року на еміграції в Австрії. Помер у Відні.

З 1911 року організатор пластового гуртка у Академічній Гімназії у Львові з яким перевів першу пластову присягу дня 12 квітня 1912 року. Автор книжечки „Пласт” (1913) та підручника „Життя в Пласті” (1921, 1961, 1969). Вибраний головою Верховної Пластової Ради (1918, 1924). У 1930-их роках пристав до Сокола-Батька де щотижня приходив на руханку та гру відбиванки.

Як учитель природознавства у Львові визначався великою любов'ю до учеників. Був незвичайно справедливий в оцінюванні кожного учня. Все ставав в обороні, часами несправедливо покривдженого студента.

*ІВАН ЧМОЛА /псевдо „Чмоль”/
6 березня 1892 — літо 1941
Співосновник Пласту*

Народився у Солотвині, повіт Богородчани. Магістер природничих наук; четар у Легіоні Українських Січових Стрільців (1914-1915), у російському полоні (1915-1917), командир куреня та полку у Корпусі Січових Стрільців (1918-1919), полковник Армії УНР, у польському полоні (1920-1922), учитель історії, географії, та тіло-виховання у гімназії в Яворові (1922-1930), в'язень польської тюрми (1930-1932), учитель гімназії у Дрогобичі (1932-1939), завідуючий педагогічним домом десятирічки (1939-1941). Загинув у тюрмах НКВД.

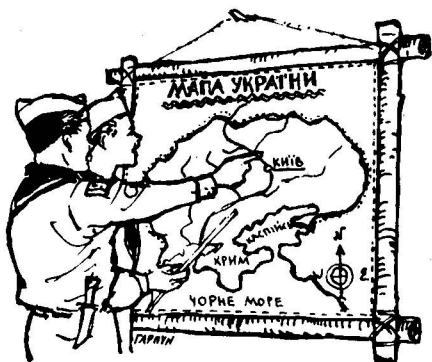
З 1911 року організує тайні пластові гуртки у Львові з якими переводить військові вправи. Засновник та зв'язковий XVII куреня юнаків імені М. Драгоманова у Яворові. Найвизначніший скаутмастер Пласту у ділянках таборів та вишколів, зокрема як перший комендант таборів на Соколі в Карпатах (1922-1930). Курінний I куреня УПС ім. С. Тисовського та комендант першого табору пластунів-сеніорів у Підлютому.

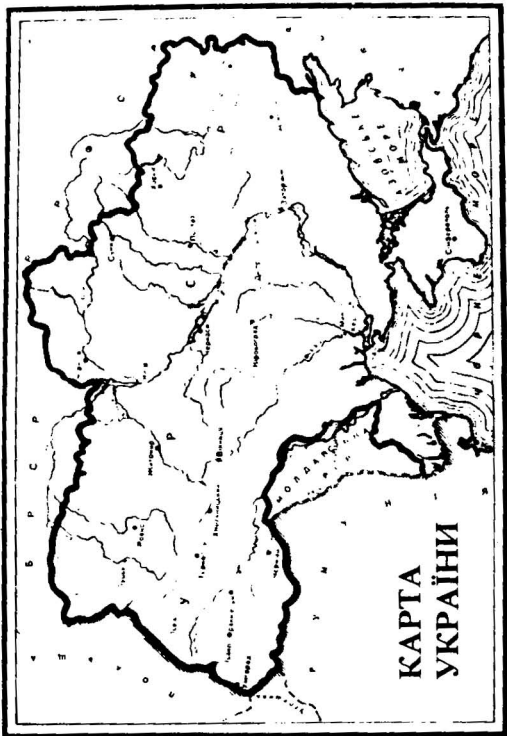
ПЕТРО ФРАНКО
21 червня 1890 — літо 1941
Співосновник Пласту

Народився у Нагуєвичах, повіт Дрогобич. Син письменника І. Франка. Абсолювент Львівського Політехнічного Інституту; учитель тілового виховання гімназії у Львові (1911-1914), поручник і командир сотні у Легіоні Українських Січових Стрільців (1914-1917), сотник і референт летунства у Начальній Команді Української Галицької Армії (1918-1920), учитель гімназії у Коломиї (1922-1930), старший науковий співробітник у науковому-дослідному Інституті прикладної хемії у Харкові (1931-1936), учитель гімназії у Львові та Яворові (1936-1939), член НТШ, декан товарознавчого факультету Українського державного інституту радянської торгівлі у Львові (1939-1941), вибраний депутатом до Верховної Ради УРСР (1940). Автор 36 зареєстрованих винаходів, переважно з галузі перерібки молока. Збирав фольклорно-етнографічні матеріали та писав оповідання. Автор „Іван Франко зблизка” (1937). Загинув в руках НКВД.

З 1911 року організує пластові гуртки у Львові та переводить з ними спортивно-військові зайняття. Автор книжечки „Пластові гри і забави” (1913).

**МИ
В УКРАЇНІ
І ДІЯСПОРІ**

ЩО НАМ ТРЕБА ЗНАТИ ПРО УКРАЇНУ

Україна лежить на півдні східної Європи, поміж 43° і 45° східної географічної довжини. На півдні межує з Озівським і Чорним морями, далше на південному заході з Молдавською ССР, Румунією й Угорщиною, на заході з Чехословаччиною і Польщею, на півночі з Білоруською ССР та Російською ССР.

Простір українських етнографічних земель в Європі виносить 947,300 км/кв. з населенням 61.8 мільйонів. Густота населення — 83.6 осіб на 1 км/кв. Міського населення є 64%, а решта — сільського. Поза межами української території є біля 11 мільйонів українців. Всіх українців у світі на 1980 нараховувано на 47.7 мільйонів.

Україна є поділена на адміністративні частини, які зветься областями. На Україні нараховується 25 областей: Закарпатська, центр — Ужгород; Львівська; Івано-Франківська; Волинська, центр — Луцьк; Тернопільська; Чернівецька; Рівенська; Хмельницька; Вінницька; Житомирська; Київська; Черкаська; Кіровоградська; Одеська; Миколаївська; Чернігівська; Полтавська; Дніпропетровська; Херсонська; Кримська, центр — Сімферопіль; Сумська; Харківська; Запорізька; Донецька; Ворошиловградська. Назви областей взяті переважно від назв обласних центрів.

Столицею України є місто Київ. Населення

Києва є понад 2.35 мільйонів. Інші важні міста є:

Харків	1.52 міл. населення
Дніпропетровськ	1.13 міл.
Одеса	1.10 міл.
Донецьк	1.06 міл.
Запоріжжя	835 тис.
Львів	711 тис.
Кривий Ріг	674 тис.

ПРИРОДНІ БАГАТСТВА УКРАЇНИ

Україна — це дуже багата країна. Її багатство це її плодюча земля (чорнозем), ліси, ріки, моря і підземні багатства (копалини).

Чорнозем постав тоді, коли з півночі на південь посувався льодовик, здирав урожайний шар землі і посував його наперед. Коли льодовик стопився, на землях України залишився той урожайний шар землі глибиною у кілька метрів. Урожайна земля й добре підсоння стали підставою сільського господарства. Україну звали чужинці „житницею Європи”.

Має Україна також дуже великі підземні багатства або корисні копалини, що творять важливу основу розвитку її промисловости й торгівлі. Україна має найбільше таких копалин, як залізна, манганцева і титанова руда, кам'яне й буре вугілля, нафта, підземні газы, сіль, вапняки, крейда, торф і будівельні матеріяли.

Залізна руда — один з найбільших і найкращих вугільних басейнів в світі це Криворізький басейн; також Керченський басейн на Криму.

Манганцева руда — в Україні є одним з найбільших родовищ манганцевої руди у світі. Манган — це крихкий метал, що легко ламається. Його додають до сталі, щоб була міцніша.

Титанова руда — цей метал використовують при будівництві ракет, кораблів і літаків, бо він міцний і гнучкий.

Вугілля — Україна має великі поклади кам'яного і бурого вугілля. Кам'яне вугілля краще, бо дає більше жару. Вугілля утворилося з велетенських дерев, які росли мільйони років тому. Добувають вугілля в Донецькому басейні, а після 2-ої світової війни також у Львівсько-Волинському басейні. На Поліссі є торф (невикінчене вугілля). Вугілля є важний мінерал для опалу, транспорту, металургії і хемічної промисловости.

Нафта — дуже важливе підземне багатство України. Головні родовища є в Карпатах і на Підкарпатті (Борислав) — це найбагатші родовища нафти в цілій Європі, і на Кавказі. Нафта дає більше тепла, як вугіль — з неї виробляють бензину.

Земний газ — знаходиться там де нафта. Його вживають до опалювання й освітлення. З Карпат побудовано проводи аж до Москви.

Україна має ще інші природні скарби: Сіль — її дістаємо зі солених озер (чумаки) і зі землі (Донбас, Карпати), фосфори — з них виробляють штучні добрива, боксит — з нього виробляють алюміній, графіт — на олівці, різні будівельні матеріали — граніт, мармур, базальт, гіпс, мідь, нікель, золото, срібло й дорогоцінні камені, мінеральні джерела.

ПРОМИСЛОВІСТЬ УКРАЇНИ

Природні багатства і корисні копалини якоїсь країни творять важливу основу (базу) для розвитку її промисловости. Багатство України на різні корисні копалини — з яких деякі мають світове значення — підносять Україну до рівня світових потуг.

Україна поділена на 7 економічних районів з огляду на різні умови розвитку і спеціалізацію господарства: 1) Донецький, 2) Київський, 3) Львівський, 4) Подільський, 5) Придніпровський, 6) Харківський, 7) Чорноморський. Найважливішим промисловим районом України є Донецький басейн який розвинувся завдяки великим покладам вугілля і інших підземних багатств. Другим великим промисловим районом є Придніпровський, бо тут використано водну енергію Дніпра, в Кривому Розі є залізна руда, а в Нікополі манган. Найбільше значення для промисловости України мають — великі поклади за-

лізної руди, вугілля, манганової руди, поклади одні з найбільших у світі. Україна має перше місце у світі у видобуванні залізної руди і перше місце у Європі у видобуванні природного газу, витоплюванні чавуну (крихкого заліза) і цукровій промисловості.

Вугільна промисловість — зосереджена в трьох басейнах: Донецькому, Львівсько-Волинському і Дніпровському (буре вугілля). Видобуванням вугілля Україна займає в Європі перше місце, а четверте в світі.

Нафтова промисловість — зосереджена у Підкарпатті (дає 60% нафти в Україні), де промислова розробка почалася ще в 18 ст. і Півкавказзі. Родовища нафти відкрито також і в Причорномор'ї. Значення нафти в народному господарстві дуже велике. З нафти одержують бензину, газ, дизельне паливо, мастила, парафіну, а також синтетичний каучук і плястики. Нафту видобувають також у Дніпровсько-Донецькому районі.

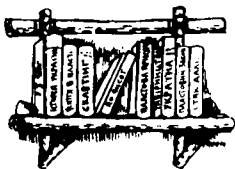
Газова промисловість — в Україні видобувають газ із понад 20 родовищ. Більшу частину газу видобувають у Дніпровсько-Донецькому районі. Україна видобуває одну третину всіх видобутків газу в СРСР. Найбільше газу споживають у промисловості (зокрема металургійній), в електростанціях і в хемічній промисловості.

Електрична енергія — для виробу електричної

енергії використовують донецьке вугілля, природний горючий газ та енергію рік. На Дніпрі (також Дністрі, Бузі і інших ріках) побудовано ряд електростанцій, найбільша з них Дніпрогес на Дніпрі біля Запоріжжя.

Металюргія — має добрі умови для розвитку. Поклади залізних, марганцевих руд і кам'яного вугілля знаходяться недалеко одні від одних. Металюргія зосереджена в трьох районах — Донецькому, Придніпровському та Приозівському — і займає одно з перших місць в Європі і світі.

Машинобудівельна промисловість — дуже важлива — Україна виробляє 25% всієї продукції машин в Сов. Союзі.

ДЕЯКІ ДАТИ ІЗ НОВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

VIII. 1914 — Початок Першої світової війни та створення Легіону Українських Січових Стрільців.

17. III. 1917 — Створення Української Центральної Ради у Києві, яку очолив Михайло Грушевський.

20. XI. 1917 — УЦР проголосила створення Української Народної Республіки (УНР).

22. I. 1918 — УЦР проголосила незалежність України.

29. I. 1918 — Бій під Крутами де приблизно 250 юнаків старшинської школи та студентів загинуло обороняючи Київ від наступу большевицьких військ з Москви.

29. IV. 1918 — Чорноморська фльота вивісила синьо-жовті прапори на щоглах кораблів і в портах. Павло Скоропадський став Гетьманом України, УЦР розпущена.

1. XI. 1918 — Листопадовий Зрив в Галичині, створення Західньої УНР під проводом Євгена Петрушевича, створення Української Галицької Армії, та початок українсько-польської війни.

22. I. 1919 — Трудовий Конгрес у Києві проголосив злуку УНР та ЗУНР в одну соборну державу.

11. II. 1919 — Симон Петлюра перебрав

обов'язки голови Директорії УНР.

17. VII. 1919 — УГА переходить ріку Збруч на територію УНР, а Галичину окупує Польща.

31. VII. 1919 — Армія УНР та УГА спільними силами здобули Київ прогнавши большевиків.

Осінь 1919 — Українські армії десятковані епідемією тифу у т.зв. Чотирикутнику Смерти на Поділлі в оточенні чотирьох чужих армій: Польщі, Румунії, ген. Денікіна, та большевиків.

IV. 1920 — На підставі Варшавського Договору Армія УНР та польська армія розпочинають офензиву проти большевиків.

IX. 1920 — Створення таємної Української Військової Організації у Львові під проводом Євгена Коновальця для боротьби із польською окупацією західньої України.

21. XI. 1920 — Армія УНР переходить до Польщі де її інтернують у таборах.

1920-1922 — Селянські повстання проти большевицької влади на центральних та східних землях України.

X. 1921. — Створення Української Автокефальної Православної Церкви під проводом Митрополита Василя Липківського на соборі в Києві.

21. XI. 1921 — Після розбиття рейдуючих частин Армії УНР на Поліссі, большевики розстріляли під Базаром 359 полонених вояків Армії

УНР, які не хотіли перейти на службу до большевиків.

14. III. 1923 — Рада Амбасадорів західних держав вирішила формально приєднати Галичину до Польщі.

1924 — УРСР формально входить у склад СРСР.

25. V. 1926 — Симон Петлюра убитий агентом Москви в Парижі.

1924-1929 — Період т.зв. Українізації в УРСР.

3. II. 1929 — Створення Організації Українських Націоналістів (ОУН) під проводом Євгена Коновальця на установчих зборах у Відні.

1929-1933 — Примусова колективізація господарств в УРСР та вивіз сотні тисяч українських селян на Сибір.

IX. 1930 — Польські репресії проти українців в Галичині та заборона Пласту.

1930-1934 — Розгром культурного українського життя та масове нищення української інтелігенції в УРСР чекістами.

1932-1933 — Штучний голод на Україні організований Москвою в якому загинуло 7 мільйонів українців.

22. IX. 1933 — Постанова ЦК КПУ про припинення українізації.

1934 — Перенесення столиці УРСР із Харкова до Києва.

1934-1936 — Арешти провідних членів ОУН польськими властями та їх судові процеси у Варшаві та Львові.

23. V. 1938 — Агент Москви убив Євгена Коновальця в Роттердамі.

10. X. 1938 — Закарпаття одержало автономію.

15. III. 1939. — Проголошення незалежної Карпатської України на чолі із отцем Августином Волошином. Бої Карпатської Січі із мадярськими військами.

VI. IX. 1939 — Початок Другої світової війни.

10. II. 1940 — Розлам в ОУН на дві частини — одна під проводом Андрея Мельника, а друга під проводом Степана Бандери.

28. VI. 1940 — Окупація Буковини та Бесарабії та їх приєднання до УРСР.

22. VI. 1941 — Початок німецько-російської війни та масових вбивств в'язнів по тюрмах НКВД.

30. VI. 1941 — Проголошення відновлення української державности у Львові без дозволу німців.

VII. 1941 — Арешти німецькими властями Степана Бандери, Ярослава Стецька, та інших провідних членів ОУН.

15. IX. 1941 — Масові арешти провідних членів ОУН німецькими властями та початок

проти-німецького підпілля під проводом Миколи Лебеда.

1942-1943 — Період масових вивозів українців на примусові роботи в Німеччині.

Осінь 1942 — Організація перших боєвих відділів Української Повстанчої Армії (УПА) на Поліссі.

22. XI. 1943 — Конференція Поневолених Народів на Волині, Роман Шухевич став Головним Командиром УПА.

15. VII. 1944 — Створення Української Головної Визвольної Ради (УГВР) якій підпорядкувалися УПА та ОУН. Президентом УГВР став вибраний Кирило Осьмак, а головою Генерального Секретаріату покликаний Роман Шухевич.

1. XI. 1944 — Смерть Митрополита Андрія Шептицького та прихід на його місце Йосифа Сліпого.

1944-1946 — Період найбільш інтенсивної боротьби УПА із військами НКВД.

11. IV. 1945 — НКВД арештує провідників УК і УАП Церков в Галичині.

Весна-літо 1947 — Польська армія в т.зв. Акції Вісла насильно перевозить українське населення із Лемківщини, Перемищини, Холмщини на західні землі відновленої Польщі, а оцілілі сотні УПА одержують наказ пробитися рейдом на захід до Німеччини.

11. IX. 1947 — Сотня УПА під командою

пор. „Громенка” першою пробилася в боях через Польщу та Чехословаччину до Західної Німеччини.

Осінь 1949 — Остаточне розчленовання останніх боєвих сотень УПА в Карпатах та перехід вояків у збройне підпілля.

5. III. 1950 — Смерть Головного Командира УПА Генерала Романа Шухевича — „Тараса Чупринки” у сутичці із загоном МВД коло Львова.

1948-1950 — Насильна колективізація західних українських земель.

1944-1951 — Період примусового вивозу 203,662 українців із західних земель на Сибір, та вбивства десятків тисяч невинних людей органами радянської влади.

1953-1954 — Повстання українських політв'язнів Воркути, Норильська, Кінгіри, та інших таборів.

12. X. 1957 — Агент Москви убив у Мюнхені Лева Ребета, провідника ОУН за кордоном.

15. X. 1959 — Агент Москви убив у Мюнхені Степана Бандеру. Провідника Закордонних Частин ОУН.

2. II. 1960 — Введено в дію перший ядерний реактор на Україні.

Січень 1961 — Суд у Львові над Л. Лукіяненком та іншими, які обстоювали право виходу УРСР зі складу СРСР.

9. II. 1963 — Прибув із заслання до Риму Митрополит Й. Сліпий.

11-15. VIII. 1962 — Космічний політ навколо землі українця космонавта П. Поповича.

1964 — Відзначення 150-річчя з дня народження Т. Шевченка: відкриття пам'ятника у Вашингтоні.

25. I. 1965 — Верховний Архієпископ Йосиф Сліпий іменованій кардиналом.

VIII. 1965 — Перша велика хвиля арештів „шестидесятників” в Україні.

19. XI. 1967 — Заснування Світового Конгресу Вільних Українців на установчих зборах в Нью-Йорку.

Літо 1971 — Нищення могил УСС у Львові.

I-V. 1972 — Друга велика хвиля арештів на Україні.

9. XI. 1976 — Створено в Києві українську групу сприяння виконанню Гельсінських угод.

4. IX. 1985 — Помер на засланні поет Василь Стус.

26. IV. 1986 — Вибух атомового реактора у Чорнобилі.

1988 — 1.000-річчя Хрещення України, святковане величаво у цілому світі.

8-10 X. 1989 — Установчі Збори у Києві Народного Руху України за Перебудову.

ЩЕ НЕ ВМЕРЛА УКРАЇНА

Український національний гімн

Слова: П. Чубинський

Муз: М. Вербицький

Ще не вмерла Україна,
Ні слава, ні воля,
Ще нам, браття молодії,
Усміхнеться доля!

Згинуть наші вороженьки,
Як роса на сонці,
Запануєм і ми, браття,
У своїй сторонці.

Душу, тіло ми положим
За нашу свободу,
І покажем, що ми, браття,
Козацького роду.

ЩЕ НЕ ВМЕРЛА УКРАЇНА

Слова: П. Чубинський
Муз.: М. Вербицький

Maestoso

Ще не вмерла Україна, ні слава, ні воля.

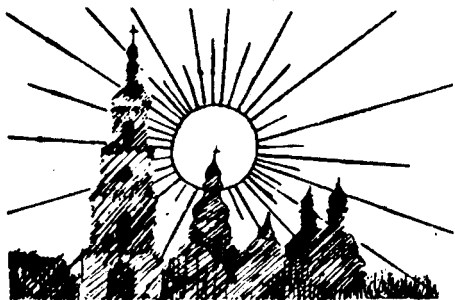
ше нам, брат-тя молоді-ї, усміх-неться доля!

Зги-нуть на-ші во-ро-женьки, як ро-са на сон-ці,

за - па - ну - єм і ми, браття, у сво - їй сто - рон - ші,

ду - шу й ті - ло - ми по - ло - жим за на - шу сво - бо - ду,

і по - ка - жем, що ми, брат - тя, ко - заць - ко - го ро - ду.

БОЖЕ ВЕЛИКИЙ, ЄДИНИЙ

Муз: М. Лисенко

Боже Великий, Єдиний
Нам Україну храни,
Волі і світу промінням,
Ти Її осіни.

Світлом науки і знання,
Нас, дітей, просвіти,
В чистій любові до краю,
Ти нас, Боже, зрости.

Молимось, Боже Єдиний,
Нам Україну храни,
Всі свої ласки, щедроти,
Ти на люд наш зверни.

Дай йому волю, дай йому долю,
Дай доброго світа, щастя,
Дай, Боже, народу і многая, многая літа.

БОЖЕ ВЕЛИКИЙ, ЄДИНИЙ

Муз.: М. Лисенко

Maestoso

Бо - же Ве - ли - кий, Є - ди - ний, нам У - краї - ну хра - ти.

во - ті і сві - ту про - мі - н - ям, Ти І - і - о - сі - ни. Сві - тлом на - у - ки і

знання, нас ді - тей про - сві - ти, в чис - тій лю - бо - ві ло кра - ю

Ти нас Їо - же зро - сти. Мо - ли - мо - хь Бо - же, Є - ди - ний.

нам У - кра - їну хра - ни, всі сво - ї лас - ки, ше - дро - ти, Ти на люд наш звер -

- ни. Дай Йо - му во - лю, дай Йо - му до - лю, дай до - бро - го сві - та, ща - стя,

дай Бо - же на - ро - ду і мно - га - я, мно - га - я лі - та.

УКРАЇНСЬКИЙ ГЕРБ І ПРАПОР

Кожна держава, кожний нарід має свій герб. Герб — це слово чужого походження. Колись це була відзнака роду, міста, держави. Гербами користувалися володарі держав. Вони вибивали їх також на грошах і печатках. Від володарів переходили герби на народ. Так повстали національні герби. Національно-державний герб є завжди один. Змінити його не можна.

Державно-національний український герб це — золотий тризуб на блакитному полі. Що він означає та відкіля він взявся? Тризуб зустрічаємо на грошах часів Володимира Великого і Ярослава Мудрого. Це був родовий знак наших князів. А що під державою розуміли тоді панівний рід — тризуб був державним знаком-гербом.

Тризуб, як державний герб української держави, прийняла Українська Центральна Рада законом 22-го березня 1918 р.

Такого самого старинного походження як герби є національні кольори і національний прапор. Прапори повстали з кольорів на гербах наших володарів.

На прапорах не буває будь-яких інших знаків, написів, прикрас. У час державного відродження в новітній історії наш національний прапор складають два кольори: блакитний і жовтий, що розділяють полотнище вздовж на дві рівні частини. Ці кольори походять від герба Галицької землі.

Цей наш національний прапор на рівні з національним гербом має право на найвищу честь і пошану, тому мусимо вміти його носити, зберігати і шанувати.

УКРАЇНЦІ ПОЗА МЕЖАМИ УКРАЇНИ

Українці розсипалися по широкому світі частинно ще перед Першою світовою війною, а відтак після Другої світової війни, як переселенці з таборів Ді-Пі (переселених осіб), чи з таборів праці.

Найбільше скупченою масою поселилися українці в ЗСА і Канаді.

ЗСА — Перші українці приїхали на північноамериканський континент у 17-ому сторіччі. В другій половині 19-го стол. приїхала тут велика маса заробіткової еміграції, що тяжко працювала на життя в копальнях, фабриках та на інших роботах. Для опіки і охорони цих робітників створено українські забезпечені товариства, з яких перший був Український Народний Союз у 1894 р., а з ним повстав український часопис „Свобода”. Відтак повстали ще три українські забезпечені товариства, а також жіночі та інші. До 1914 р. приїхало до ЗСА 500.000 українців. Після Другої світової війни приїхало 85.000 переселенців, в більшості інтелігенції і з тим широко розвинулося культурне, наукове і організаційне життя, суботні українські школи, парохіяльні цілоденні школи, молодечі організації Пласт, СУМ, і ОДУМ, численна преса, хори і.т.д. Тут існує Наукове Товариство ім. Шевченка, Українська Вільна Академія Наук, Філія Українського Католицького Університету. Ук-

раїнська Католицька Церква нараховує 250.000 вірних із 210 парохіями, Митрополитом та чотирма єпископами, Українська Автокефальна Православна Церква 15.000 вірних з Митрополитом та великим культурним осідком в Бавнд Бруку, де існує також великий український цвинтар. Тепер нараховується українців в ЗСА понад 1 мільйон.

Від 1973 року створений Український Гарвардський Інститут.

Канада — тут українці творять третю щодо числа національну групу після англійців і французів і їх начислюють тепер біля 590.000. Перша хвиля емігрантів для праці на рілі та викорчування лісів у західних провінціях Альберти та Манітоби приплила у 1880 році, друга в роках 1910-1918, а третя з більшою частиною інтелігенції після Другої світової війни і ця частина поселилася на сході, особливо в провінції Онтаріо. Із-за чисельного стану українці в Канаді мають найбільші політичні права та своїх репрезентантів в канадському уряді, на постах губернаторів, посадників міст і т. п. До недавнього часу тут була дуже активна комуністична українська організація яка весь час тримала зв'язки з СРСР. Широко розвинуте українське життя має культурні, наукові та освітні організації, в провінціях Альберти та Манітоби вчать українську мову в школах, а крім того існують ціло-

денні українські школи як і суботні. Виходить ряд часописів, існують знамениті хори, танцювальні групи. Більшість українців це члени УКЦеркви, яких начислюють 186.000 із 4 єпископами, Митрополитом і біля 300 священниками. Друга щодо кількості є Українська греко-православна церква із 116.000 вірними із Митрополитом і 4 єпископами. 27% українців в Канаді належить до різних протестанських релігій. Існують молодіжні організації: Пласт, СУМ, МУН, і ОДУМ. Незвичайно активна є велика організація професіоналістів.

Австралія — тут українці поселилися в більшій кількості щойно після Другої світової війни і їх начислюють 34.000. Вони приїхали молодю робочою силою, що відтак розвинулася в сильну групу із численними професіоналістами. Розбудовано суботні українські школи, громадське життя, літературне, повстали хори, танцювальні групи, жіночі та молодечі організації. Усі належать або до УКЦ або УАПЦ. Видають українську пресу. З молодечих організацій найсильніший Пласт і СУМ. В сусідній Новій Зеландії живе біля 500 українців, також поселенці після Другої світової війни.

ПІВДЕННА АМЕРИКА:

Аргентина — тут еміграція перейшла різні етапи, перший із них приїзд заробіткової еміграції був до 1914 р. коли прибуло 50.000 осіб, між двома війнами ще яких 6.000, а після Другої світової війни 8.000 нових емігрантів із таборів Німеччини і Австрії. Але відтак прийшов вплив коли 5.000 повернулося до СРСР, а 3.000 а то і більше до ЗСА і Канади. Найбільше скупчення українців в Міссіонес ,Чако, і столиці Буенос Айрес. В більшості працюють на ріллі, а життя зосереджується біля церков. УКЦ має біля 110.000 вірних, єпископа і 22 священників та монашчии. УАПЦ начисляє 50.000 вірних. Існує активне товариство „Просвіта” і „Відродження” і вони організують українські школи, хори, танцювальні групи, видають часописи. З молодечих організацій є Пласт, СУМ. Тепер нараховується усіх українців біля 200.000.

Бразилія — тут живе приблизно 153.000 українців майже усі вони хлібороби скупчені в провінції Парана. Українське життя зосереджується біля церков. Особливо УКЦ, яка тут сильна 85% це католики. Існує український інтернат для молоді, школи провадять монахині-катехитки і сестри Служебниці та оо. Василіяни. Українські поселенці дуже бідні, здані на допомогу із ЗСА і Канади. Громадське життя провадить Хліборобсько-Освітний Союз.

Парагвай — має ок. 8.000 українських поселенців, які займаються сільською господаркою. Тут більшість православних, католиків лише 30%. Осередком громадського життя — „Просвіта” із своїми філіями.

Уругвай — начислює біля 8.000 українців з того 50% живе в столиці країни. Існують товариства „Просвіти” і „Відродження”.

Венесуела — 1.500 українців, більшість з них працює в індустрії або по професіях в столиці країни — Каракасі. Життя зорганізоване в „Українській громаді” та при церквах.

ЄВРОПА:

Великобританія — більшість українців переїхала тут після Другої світової війни і є їх ок. 30.000. Найбільше скупчення в Манчестері. 80% є католиками. Працює ряд організацій, є суботні школи, молодечі організації, жіночі хори, танцювальні групи, Т-во Комбатантів. З молодечих найсильніший СУМ, на другому місці Пласт.

Німеччина — перша еміграція заробіткова приплила після Першої світової війни. Після Другої світової війни тут було скупчення 200.000 переміщених осіб, з яких 126.000 переселилося до інших країн в роках 1947-1954. Залишилося постійно жити 20.000, більшість працює в індустрії. В перші роки після Другої світової війни тут процвітало буйне громадське життя у таборах Ді-Пі.

Повстали українські школи початкові та середні, театри, хори, різні організації культурні та наукові, відновлено Наукове Товариство ім. Шевченка і Українську Вільну Академію Наук. Виходили численні часописи, тижневики і місячники.

Тепер життя українське найкраще розвивається в Мюнхені. Там діє Український Вільний Університет, інтернат „Рідна Школа”, існують діточі садки, суботні школи. Життя українське зосереджується біля УКЦ і УАПЦ, які мають свої церкви в Мюнхені та своїх окремих єпископів та священників. Громадське життя репрезентує Центральне Представництво Української Еміграції.

Франція — тут живе тепер 25-30.000 українців. Частина з них це політичні емігранти після Першої світової війни, а після Другої тут залишилася велика кількість насильно вивезених на роботи молодих людей і утікачів із советської армії. Українське життя централізується по великих містах, особливо в столиці Париж. Тут бібліотека ім. Симона Петлюри, в поблизу Парижа центр НТШ — Сарсель де від 1952 року група науковців працює над Енциклопедією Українознавства. Існують курси українознавства, суботні школи, літні табори для української молоді. УКЦ має в Парижі свого єпископа і ок. 17.000 вірних. УАПЦ має свого адміністратора

і 2 церкви. Активні є молодеча організація СУМ і гуртки Пласту.

Бельгія — тут після Другої світової війни поселилася більша кількість українців з таборів Ді-Пі, ок. 10.000, але пізніше виїхали до заморських країн. Тепер ок. 4.000 працюють в промислі і торгівлі. Українське життя зосереджується в Брукселі та Лювені, де українці студіюють на університеті.

Голляндія — не має тепер більше як 500 українців але відома зі свого славного Візантійського Хору під проводом проф. М. Антоновича, якого всі члени голляндці. Щорічно до Роттердаму приїздять великі групи українців з різних частин Європи на гріб пол. Євгена Коновальця, що загинув там в 1938 р.

Австрія — гуртує українців найбільше у столиці Відні, де від 1775 р. є УКЦ св. Варвари. Усіх українців ок. 5.000. Культурне і громадське життя розвивається у Відні. Відомий хор церкви св. Варвари, активне Українське Філателістичне Товариство. Існує Координаційна Рада Українських Організацій Австрії, яка займається приїжджими зі Східної Європи.

Італія — Українське життя зосереджується в Римі, де є осідок Українського Католицького Університету, осідок Кардинала УКЦ, мала і велика семінарія. Мала семінарія — одинока

середня укр. школа в Європі. Є інтернат для студентів.

Польща — тепер там ок. 150.000 українців більшість переселені із Лемківщини, Зах. України, Волині і Полісся після Другої світової війни. 50% католики. Існує Українське Суспільно-Культурне Товариство, яке видає свій тижневик „Наше слово”.

У Варшаві є катедра українознавства при університеті. В Кошаліні є українська школа та інтернат. Там відбуваються також фестивалі хорів та танців.

Румунія — Українців 100-150.000. Пануюча релігія православна. Після Другої світової війни прийшла там інтензивна румунізація, школи колись українські перейшли на румунську мову. Просвітянську працю виконують священники. Життєвий стандарт. низький, більшість українців займається сільським господарством.

Югославія — Українці скупчені найбільше коло Нового Саду у Войводіні, всіх разом ок. 50.000, в тому багато переселенців з Пряшівщини. Культурне життя розвивається добре, по селах є українські школи, друкують підручники. Літом відбуваються з'їзди, відомий є фестиваль „Червона Ружа”. Велике поселення в Руській Керстурі, де є Дім Культури. Є монастирі оо. Василіян та інших католицьких чинів. Є єпископ УКЦ.

ПЛАСТОВІ УЛАДИ

1. Улад Пластових Новаків/Новачок

Пластова організація складається з 4 уладів. Перший улад це Улад Пластових Новаків і Новачок (УПН) — наймолодший улад.

До УПН приймається дітей у віці 7-11 років життя. Найменша організаційна частина в УПН — це рій, хлопців або дівчат, який має свою назву і складається з 6 до 10 членів. Нормально рої відбувають свої сходи (зайняття раз в тиждень), а їх провадить впорядник, якого називають братчик, або сестричка.

Два до чотири рої творять гніздо. Гніздові зайняття відбуваються раз на місяць, на яких є присутні всі рої, які належать до даного гнізда.

Гніздові зайняття провадить гніздовий/гніздова. Кожне гніздо має свою назву і порядкове число. Гнізда є зареєстровані в Крайовій Пластовій Старшині.

2. Улад Пластунів Юнаків/Юначок /УПЮ/

Після успішного передвишколу в УПН новак/новачка по закінченні 11-го року життя переходить до Уладу Пластунів Юнаків і Юначок. Тут починається справжнє пластування. Пластун юнак/юначка має здобувати собі значення в колі своїх друзів пластунів і добре ім'я перед старшими українськими громадянами, а

то й перед чужими людьми.

Українське пластове юнацтво — це вже не дитяча (забава), а поважніша справа, це: „Велика Гра”.

Вік юнацтва 12-18 року життя, або до закінчення середньої школи.

Організаційна структура УПЮ подібна як в новацтві з тією різницею, що замість новацького роя є гурток, а замість гнізда курінь.

Пластовий гурток є основною клітиною самовиховної дії пластуна юнака. Гурток має свою назву, а його виховником є впорядник/впорядниця. Гурток вибирає свій провід: гурткового, заступника гурткового, писаря, скарбника, хронікара і тд. Два до чотири гуртки творять курінь. Курінь має порядкове число і свого патрона і є зареєстрований в Крайовій Пластовій Старшині. Всі гуртки разом вибирають свій курінний провід, подібно як в гуртку, тільки замість гурткового його очолює курінний.

Курінні сходи відбуваються щомісяця, а виховником куреня є зв'язковий/зв'язкова.

3. Улад Старших Пластунів/Пластунок /УСП/

Улад Старших Пластунів/Пластунок це третій за віком улад. Це виховна спільнота української молоді у віці від 17 до 31 року життя.

Завдання УСП є гуртувати пластову молодь,

що бажає даліше удосконалювати свій пластовий світогляд та характер за засадами, з'ясованими в пластовій присязі, в пластовому законі, в пластовому обіті, в пластовому гимні та у пластовому гаслі. Члени УСП мають обов'язок працювати для скріплення і поширення Пласту та для української спільноти.

Найважливішою ділянкою пластової праці є виховна праця і діяльність на терені Уладів Пластових Новаків/Новачок і Пластунів Юнаків/Юначок. Члени УСП є зорганізовані в осередках і куренях. Курінь УСП має свою назву і порядкове число. В курені УСП члени гуртуються за добровільним добором, для плекання пластової дружби, вияву спеціальних зацікавлень чи напряду спеціальної діяльності, ведення специфічного стилю пластування, тощо.

Члени УСП носять пластовий однострій і відзнаки згідно з обов'язуючими приписами.

Органами УСП в крайових пластових організаціях є: а) Крайовий З'їзд УСП, б) Крайовий Провід УСП в складі Крайової Пластової Старшини. Органами УСП в рамках КУПО є: а) Загальний З'їзд УСП, б) Провід УСП в складі Головної Пластової Булави.

Курені УСП відбувають свої Курінні Ради на яких вибирають свій курінний провід.

4. Улад Пластунів Сеніорів /УПС/

Улад Пластового Сеніорату є інтегральною частиною Пласту та творить четверту його організаційну формацію для здійснення завершуючого етапу пластування.

ПЛАСТОВІ ПРОБИ

Пластові проби — це означена кількість завдань, що їх пластун/пластунка має виконати у визначеному часі для ствердження в якому ступені вони пережили і засвоїли собі пластовий виховний матеріал та в якій мірі вони виробили у себе прикмети, що відповідають вимогам. Пластові проби є дані у Правильнику Уладу Пластових Новаків/Новачок і Правильнику Уладу Пластунів Юнаків/Юначок.

В УПН є три проби:

I-ша на ступінь новака/новачки — жовтодзюба.
II-га на ступінь новака/новачки — юного орлята.
III-та на ступінь новака/новачки — орлята.

В УПЮ є три проби: I-ша проба — у віці 11 1/2 року життя і не більше як 13 1/2 на ступінь учасника/учасниці, II-га проба — закінчених 13 років життя і не більше 15 — на ступінь розвідувача/розвідувачки. III-та проба не менше 15 років життя і не більше 17 років на ступінь скоба/вірлиці.

Крім згаданих проб є ще в УПЮ почесний ступінь Гетьманського Пластуна Скоба/Гетьманської Пластунки Вірлиці. Здобути цей ступінь пластун/ка може своїм особистим життям, пластовою поставою та характером даючи підставу пластовому прововоді для переконання, що, як Гетьманський Скоб/Вірлиця, принесе честь і добру славу Українському Пластові,

житиме за пластовим законом і працюватиме для добра Пласту і Українського Народу.

Крім проб в УПН і УПЮ оба ці виховні улади мають безліч можливостей у здобуванні пластових іспитів вмілостей з різних ділянок. Вимоги іспитів вмілостей є окреслені в окремих правильниках іспитів вмілостей для УПН і УПЮ і там новацтво та юнацтво має вільний вибір здобувати їх на підставі свого зацікавлення як наприклад в українознавстві, мистецтві, спорті, практичному пластуванні і.т.п.

СПОСОБИ ПЛАСТУВАННЯ

. Праця в Пласті проходить гуртками (роями). Гурток, це одиниця, яка складається з 6 до 8 однолітків.

Способи пластування є різnorodні та відповідні до пори року.

Більше часу пластування проводимо в природі, тому що пластун любить природу і життя в природі.

В природі переводимо мандрівки і табори — літні, зимові, спортові і спеціалізаційні, як також теренові гри. В місті також можна ходити на прогулянки.

В домівці відбуваються сходини, різні збірки та апелі.

Пластові зайняття починаються звичайно зі шкільним роком, тоді виготовляємо плян праці на цілий рік. До пляну добре було б включити слідуєчий календарець:

Осінь:	вересень	— підсумки таборів виготовлення пляну праці
	жовтень	— свято Покрови
	листопад	— Листопадевий зрив Річниця смерті Митро- полита Андрея Шептиць- кого, ісповідника віри і першого Добродія Пласту

Зима:	Грудень	— Андріївський вечір Миколая	
	Січень	— 6. січня Святвечірня свічечка — 7. січня Різдво Хри- стове — Свято Родини. Свято Української Державности (22. I. 1918) (22. I. 1919)	
	лютий	— Присвятити сходи поетесі Лесі Українці	
	березень	— Шевченківські Роковини. — Воскресення Христове — Обнова духа	
	квітень	— Свято Чорноморської Фльоти	
	травень	— 6. травня св. Юрія, патрона Пласту Свято Весни Свято Матері — друга неділя місяця	
	червень	— Зелені Свята — Свято Героїв. Підготовка до таборів	
	Літо:	липень	— табори, мандрівки
		серпень	(пластування в природі)

МИ В ПРИРОДІ

Ми захоплюємося, коли можемо мандрувати чи таборувати у ненарушеній цивілізацією природі, дихати свіжим повітр'ям, чи шукати прохолоди в чистій воді річки, озера чи моря. Рослинність, земля, повітр'я і вода вимагають нашої уваги, охорони і опіки, якщо вони мають на майбутнє залишитися незмінними.

Багато осіб мандрує і таборує в тих самих місцях, але вони не сміють залишати по собі слідів цивілізації.

Щоб не занечистити потічка, озера, ріки, не можна давати у воду ніяких хемічних середників. Уживання мила, миття посуду, миття волосся, прання одягу у річці чи озері є шкідливе. Коли потребуємо уживати на всі ці речі воду, треба її збирати в ямі, що обложена каміннями, а з цієї ями вода доходить в землю, яка чудово вичищує воду. Лятрина чи місце відпадків мусять бути віддалені від води, щоб знову дозволити на їх фільтрування через землю. Такі місця все мусять бути накріті зверху, щоб не розносити бактерій, поганого запаху і не притягати комашні.

Ніколи не треба нічого із рослин зривати, коли це не є конечне. Не стягати кори з живого дерева, не різьбити на корі та не вбивати цвяхів у дерева бо це шкодить деревам. Палення вогню нищить дерева і занечищує повітр'я та лишає шкідливий попіл, хоча ми усі любимо палити

ватру чи вогонь. Варити отже краще на кухонках із паливом, яке приносимо зі собою і яке чисто горить. Коли мусимо вживати на паливо дерево, то вистерігаймося брати мокре та спорохнявіле, бо воно зле горить. Дим з ватри є шкідливий і треба вистерігатися, щоб в ньому не сидіти. Щоб не нищити землі, добре є палити ватру на місці, яке вже інші перед нами уживали. Землю довкола ватри треба забезпечити, найкраще зробити рівець та обставити його камінням. Все мати зі собою близько воду і лопату для загашення вогню. Ніколи не залишати ватру без опіки, або не загашену вповні.

Берім зі собою в природу такі речі, які або вповні зужиємо, або спалимо, або візьмемо зі собою назад. Ніякого сміття не залишаємо (крім природних відпадків, які закопуємо), усі пластички, баньки та шнури беремо зі собою. Коли залишаємо порожні пушки через ніч, вони мусять бути здавлені і чисті, щоб звірі не могли ними покалічитися.

Найкраще таборувати на місцях, де вже хтось таборував перед нами, щоб не нищити нових місць.

Шануймо у всьому природу, щоб мати з неї приємність і щоб ще багато мандрівників могло після нас нею захоплюватися, завдяки тому, що ми не залишили поганих слідів із нашого перебування.

Але не лише на прогульці мусимо уважати на це, щоб не занечистити довкілля. Це конечне тепер і в щоденному житті. Кожне занечищення води, залишення в природі відпадків, які не можна перетворити, уживання поганого пального до авт — все це складається на велику увагу, яку мешканці землі ставлять до її втримання у кращому та чистому стані. Екологія і „зелений світ” стали кличами цілого світу і ми — пластуни маємо особливий обов’язок притримуватися усіх засобів для чистоти і здоров’я нашого довкілля.

ЯК ВЖИВАТИ ПЕРСОНАЛЬНІ КОМП'ЮТЕРИ В ПЛАСТОВОМУ ЖИТТІ

Гурткові і курінні газетки, стін-газетки, таборіві одноднівки.

Якщо ви маєте українські черенки (font) у вашому персональному комп'ютері, то його варто вживати на виготовлення всілякого роду гурткових, курінних, станичних, чи таборових видань: періодичні газетки, журналіки, тощо; неперіодичні збірники (одноднівки); стін-газетки (газетки, які вішається на стіні в домівці, чи на таблиці оголошень на таборі); а теж на спеціальні видання, з нагоди станичних свят, Свят Весни, різних спеціальних імпрез і річниць.

Такі видання мають дуже велику практичну вартість. При видаванні такої газетки, чи журналіка ви дістаєте не лиш практику в уживанні комп'ютера, але й в знанні української мови (правопису, граматики, словника, стилю) і практичні знання з журналістики.

Ведення книг: Писаря, протоколів — Касова книга — Картотека.

Якщо маєте комп'ютер із українськими черенками, то можна вживати його для ведення гурткових, чи курінних книг. Для протоколів, листів, звітів вистачить звичайна програма „словоперетвір” (*word-processor*); для хроніки варто

мати ще й графічну програму для ілюстрацій; картотеку ж можна тримати при допомозі програм т.зв. „база знань” (*data-base*). Ці програми улегшують і прискорюють працю і роблять цікаве завдання із нудного діловодства, а при тому можна багато дечого практичного навчитись.

Касові книги (касу гуртка чи куреня) можна провадити на комп'ютері навіть без українських черенок. Звичайно вживається до того програма „обчислювальна таблиця” (*spreadsheet*); при вживанні її ви засвоюєте практичне знання із книговедення, арифметики, плянування.

Іспит вмілости. — Іспит вмілости, має за ціль не лиш навчити нас як вживати персональні комп'ютери, але й багато дечого з українознавства. Тому кінцевим є вживати комп'ютери з українськими черенками; якщо їх немає, то матимемо з цього меншу користь.

Ігри і загадки. — Хтось сказав, що комп'ютер, це „найбільш цікава забавка-ігра, яку було коли-небудь змайстровано”. Комп'ютер має безконечну кількість можливостей і тому ніколи не сприкриться, бо завжди можна щось нове на нім робити. У пластовій системі нам треба починати з простих ігор та загадок (*games programs*), які можна купити в крамниці, чи дістати через комп'ютерські клуби (якщо купувати програмки, які є в т.зв. „публичній домені” — *public domain* — то вони дуже дешеві). Дальше можна

переходити до щораз складніших ігор. Слід підбирати ігри, які виробляють в грача різні пластові здібності: спостережливість, плянування, швидкість реакції, інтелектуальні здібності, тощо. Кожна гра, яку граємо, повинна нас щось навчити.

Більш заавансовані в комп'ютерознавстві можуть самі укладати й запрограмувати ігри і загадки на комп'ютері. Це, звичайно, вимагає знання одної із комп'ютерних мов (Фортран, Бейсік, Паскаль, тощо) і кілька років досвіду з комп'ютером. Однак, поміж нами є багато таких, які ці кваліфікації мають. Дуже цікаво було б, якщо б тематика ігор була або українська або пластова, наприклад:

- * битва козаків з татарами,
- * похід Ігоря на половців,
- * втеча із Сибіру,
- * стратегія Січових Стрільців,
- * пластова теренова гра,
- * складання вишивок-взорів, тощо.

Кожна гра повинна щось нас корисного вчити — чи з плянування, чи з історії України, чи із інших ділянок українознавства, чи пластування. Якщо є українські черенки, то дуже корисно їх вживати.

Плянування. — Персональні комп'ютери є дуже позиточні при плянуванні всіляких акцій; їх широко вживається для цієї цілі в підприєм-

ствах, в уряді, тощо. Існує багато спеціальних програм для різного плянування. В Пласті можна вживати комп'ютери для:

- * виготовлення річного пляну праці гуртка, чи куреня,
- * плянування гурткових, чи курінних імпрез, прогульок, таборів, Свят Весни, тощо,
- * фінансового плянування — гурткової, чи курінної каси,
- * плянування інвентаря, тощо.

Вживаючи персональний комп'ютер при плянуванні ми можемо навчитись багато корисних речей, починаючи від самої методології плянування, яка кожному напевно дуже, а дуже придасться в житті, яку б професію ми не вибрали. Плянування є потрібне кожному і в особистому житті, а теж в якійнебудь суспільній праці. Вживання української азбуки в плянуванні на комп'ютері є дуже побажане, але не конечне.

Табори, прогульки. — Комп'ютери можна вживати при плянуванні таборів, чи прогульок: порядок зайнять, розклад завдань виховникам, інвентар, касове плянування, картотека членства, тощо.

На самому таборі комп'ютер можна вживати для писання наказів, кореспонденції, ведення членської картотеки, розкладання зайнять гурткам і виховникам, тощо. Комп'ютери можна

вживати для різних зайнять, щоб „оживити” нудні гутірки. Також можна видавати таборові газетки й одноднівки, вести таборову хроніку, тощо.

Більшість із повищих ужитків ком'ютерів вимагають українських черенок, хоч деякі з них (напр. ведення кортотеки, графічні аплікації, тощо) можна б використовувати і на комп'ютері без українських черенок. Одначе, щоб мати якнайбільшу користь у виховній праці, українські черенки дуже потрібні.

Інші гурткові, чи курінні вжитки. — Існує багато інших можливих ужитків персонального комп'ютера на гурткових сходинах і в пластовій програмі взагалі. Багато юнаків приносить свій комп'ютер на кожні гурткові сходи́ни і вживають його в безліч різних способів — залежно лиш від нашої фантазії. Через такий ужиток цієї машини, сходи́ни можуть бути багато цікавіші і багатші змістом; члени радо приходять на сходи́ни на яких їм цікаво бути і більше з тих сходи́н користають.

Додаткові приклади, як навживати комп'ютери під час пластових зайнять:

- * приготування прикрас на ялинку (графічні програми — *paint & draw programs*),
- * приготування експонатів на Орликіяду (графічні програми і програми

„настільного видавання” — *desktop publishing*),

- * приготування витинанок, чи іграшок,
- * на станичний базар (графічні програми),
- * переведення гутірок, ілюстрованих на комп'ютері (різні програми),
- * переведення різних змагань за допомогою комп'ютера (різні програми),
- * „Гра Кіма” на комп'ютер — різно родні можливості!

Розумно вживаючи комп'ютер на сходах, можна дуже багато скористати.

Якщо ваш комп'ютер „говорить по-українському”, то очевидно, наша користь з цієї машини значно більша.

Допомога в щоденному житті. — Все це приклади вживання персонального комп'ютера в пластовому житті. Крім того, очевидно, ми можемо вживати комп'ютер для улегшення своєї праці взагалі: для звітування і ведення записника, при плянуванні праці, для ведення картотеки, тощо. З допомогою комп'ютера, можна перемінити нудну, рутинову, адміністративну, чи фінансову працю в цікаву забаву, можете упорядкувати собі свої хаотичні записки, можете ввести логіку у своє плянування і життя взагалі, а своє пластова життя зокрема. Пластова праця ідеально надається до комп'ютеризації.

МОРЗІВСЬКА АЗБУКА

Американець Самуель Морз винайшов у 1832 році азбуку, якою можна порозуміватися дуже різними способами. Нею можна написати листа або „говорити” світлом, свищиком чи сурмою, прапорцем, дзвінком, телеграфічним чи радієвим апаратом, димом ватри, вистукувати молотком чи бубном, а навіть, таємно потискаючи руку свого друга чи сусіда, непомітно для оточення „розмовляти”.

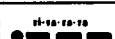

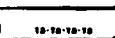

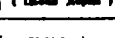

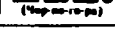

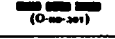

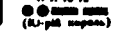

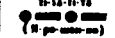
Ця азбука складається з крапок і рисок або коротких і довгих звукових чи світляних знаків, частих або рідких ударів бубна, молотка, тощо. Вона, як кожний геніяльний винахід, зразу прийнялася на цілому світі й загально відома під назвою „міжнародна азбука Морза”.

МІЖНАРОДНА МОРЗІВСЬКА АЗБУКА

A	· —	J	· — — —	S	· · ·	2	· — — —
B	— · · ·	K	— · — —	T	—	3	· — — —
C	— · — ·	L	· — · ·	U	· — —	4	· — · · —
D	— · — ·	M	— — —	V	· — · · —	5	· — · · ·
E	·	N	— · —	W	· — — —	6	— · — · ·
F	· — · ·	O	— — —	X	— · — · —	7	— · — · ·
G	— — ·	P	· — — ·	Y	— · — —	8	— · — · ·
H	· · ·	Q	— — —	Z	— · — · ·	9	— · — · ·
I	· ·	R	· — ·	1	— · — — —	0	— · — — —

Ось так виглядає українська азбука, писана знаками Морза.

А (А-аоа)	І (І-ооа)	Т (Тоа)
Б (Боо-ао-ао-ао)	Ї (Іа, аао-ао-ао-ао)	У (У-ао-аоа)
В (Во-ао-ао-ао)	Й (Іаао-ао-аоа-аоа)	Ф (Фоо-ао-ао-ао-ао)
Г (Го-ао-ао-ао-ао)	К (Ка-ао-ао-ао)	Х (Хо-ао-ао-ао-ао-ао)
Ґ (Ґо-ао-ао-ао-ао)	Л (Ла-ао-ао-ао-ао-ао)	Ц ("Ціаоао-ао-ао-ао-ао")
Д (До-ао-ао-ао-ао)	Н (Но-ао-ао-ао)	Ч (Чоо-ао-ао-ао-ао-ао)
Е (Ер)	Н (Но-ао-ао-ао)	Ш (Шоо-ао-ао-ао-ао-ао-ао)
Є (Єа-ао-ао-ао-ао-ао-ао)	О (О-ао-ао-ао-ао-ао)	Ц (Ціао-ао-ао-ао-ао-ао-ао)
Ж (Жа-ао-ао-ао-ао-ао-ао)	П (ІІао-ао-ао-ао-ао-ао-ао)	Ю (Ю-ао-ао-ао-ао-ао-ао)
З (Зо-ао-ао-ао-ао-ао-ао)	Р (Ро-ао-ао-ао-ао-ао-ао)	Я (І-ао-ао-ао-ао-ао-ао)
И (Іа-ао-ао-ао-ао-ао)	С (Са-ао-ао-ао-ао-ао)	Ь (Іа-ао-ао-ао-ао-ао)

Знаки чисел в українській мові вживаємо такі самі, як у міжнародному Морзівському коді.

Комунікаційні знаки:

При надаванні вісток Морзівською азбукою вживаємо таких загальноприйнятих знаків:

Знак:	Значення і застосування
VE, VE, VE або AAAA	= Заклик! Готуйсь прийняти вістку!
K	= Я готовий, подавай!
Q або AS	= Чекай, я ще не готовий.
T або E	= Прийняв слово (знак).
EEEEEEEE	= Помилка, скресли слово (знак).
AAA	= Крапка.
AR	= Кінець депеші.
R	= Прийняв у порядку! (Відповідь на AR).

Крім загальноприйнятих комунікаційних знаків, у різних країнах і в різних мовах уживають умовних скорочень, подаючи перші букви відповідних слів, сигналізуючи їх разом як один знак, а також виконуючи прапорцем або світлом умовлений, особливий рух.

В Пласті вживаємо, наприклад, таких додаткових знаків:

- ПТ = Повтори слово, я не розумів!
- ПВ = Повільніше надавай!
- СК = Скоріше надавай!
- ЧМ = Чужа мова.
- ШИ = Шифроване письмо.
- ЗМ = Зміни місце, я не бачу.

**МИ
В
ОСОБИСТОМУ ЖИТТІ**

НАЙВАЖЛИВІШЕ ПРО ДОБРУ ПОВЕДІНКУ

Люди не живуть одинцем. Кожний повинен дбати про те, щоб його зовнішній вигляд і поведінка приєднували йому якнайбільше приятелів.

1. Для зовнішнього вигляду: дотримуй правил особистої гігієни, плекай волосся, обличчя і руки. Дбай про свій одяг — спідний і верхній. Він мусить бути бездоганно чистий, незалежно, що ти вдягаєш. На святкові нагоди він повинен бути кращий як на щодень.

2. У поведінці дома і поза ним: Удержуй порядок у своїй кімнаті і в своїх речах. Пам'ятай про два важливі слова „Прошу” і „Дякую”. Не говори зі старшими тримаючи руки в кишенях. Привітай перший старших від себе. Пластових провідників і друзів вітай все „Скоб” або „Готуйсь”. Не — пластунів звичайним „Добрий день” або „Добрий вечір”. Звертайся до пластунів словом „Друже” або „Подруго”.

3. При їді не сідай поки не сядуть старші за тебе і не починай їсти перший, не опирайся ліктями на стіл, не говори з повним ротом, не їж голосно і не залишай їди на бороді або довкола рота. По закінченні їжі зложи вилки і ніж впоперек тарілки, вилки зубцями до гори. Коли п'єш каву чи чай, вийми перед початком ложечку з ча-

шки. Не край риби ножем, тільки вилками.

4. На вулиці не йди гурмою по хіднику, бо це не дозволяє іншим пройти. Як ідеш з дівчиною, іди по стороні вулиці. Не говори завваг про когось дуже голосно — бо ніколи не знати чи прохожий тебе не розуміє. Не сміти на вулиці і не плюй. Зустрівши знайомих старших від себе завжди привітай перший. Коли всідаєш до авта, завжди відкрий дівері для старших чи для дівчини. Коли їдеш автобусом або підземкою, не пхайся і старших від себе пропусти. Як сидиш, а увійде хтось старший, особливо старша жінка — зроби її місце.

5. Коли телефонуєш або відбираєш телефон, завжди скажи своє ім'я і прізвище. Говори природним голосом, не кричи. Не продовжуй надто розмови бо може хтось чекає на вільну лінію у важній справі.

6. На забаві заховуйся можливо спокійно. Як запрошуєш дівчину треба це зробити принайменше кілька днів перед забавою. Прийди по неї до дому, а на забаві відтанцюй з нею принайменше перший та останній танець. В часі перерви не виходь на вулицю чи до авта і це торкається так хлопців як дівчат. Коли дівчина відмовляє одному партнерові танцю — не повинна відразу танцювати з іншим. Хлопцеві, що запросив її на забаву треба після того подякувати і запевнити, що було гарно.

7. В кіно, театрі чи на інших імпрезах не крутись підчас програми, не говори голосно і не смійся у невідповідному місці. Не шелести папірчиками від цукерків чи чим іншим. Як входиш у середину ряду, перепроси цих, що сидять, а свою товаришку чи старших, що є з тобою, пропуская першими. Не спізняйся на ніяку імпрезу і не виходи перед її закінченням.

8. В церкві якщо ти мужчина скидай накриття голови заки увійдеш до притвору. Входи і виходи тихо, не розмовляй і не смійся. Коли побачиш старшу жінку, або жінку з дитиною на руках, які стоять, відпусти їм своє місце.

9. В школі не нищ шкільного устаткування, не рисуй на стінах і столах, затримуй чистоту у лазничках. Звертайся до учителів чемно і все подякуй за поміч. Не стукай кріслами, не говори голосно в часі лекції до товаришів. Як висловлюєш свою думку до учителя, роби це в чемний спосіб.

10. В ресторані чи кафетерії поведися так, щоб не звертати на себе уваги. Не причісуйся і не малюйся при столі (це для дівчат). Не розкладай своїх речей при столі на порожних кріслах. Коли запрошуєш до ресторану дівчину, твій обов'язок за неї заплатити. Як замовляєш їжу, бери все під увагу фінансові спроможности того, що платить рахунок. До обслуги відносися чемно. Як входиш до ресторану, зачекай аж тобі

вказуть місце або покажуть де твоє замовлене на цей час місце. При замовленні їжі перше замовляє жінка, або ти кажеш кельнерові, що вона бажає.

ОСНОВНІ ПРАВИЛА ЗДОРОВ'Я

1. Старайтеся вдень і вночі бути на свіжому повітрі, спіть при відкритих вікнах, по можливості навіть і взимку.

2. Не перебувайте в надто ogrітій кімнаті, де є багато людей. Одяг пристосовуйте до пори року: вліті — якнайлегший.

3. Старайтеся прорухувати постійно й регулярно ваші м'язи. Працюйте в городі, робіть прогулянки пішком, вправляйте руханку і спорт, — але завжди на свіжому повітрі.

4. Вдержуйте чистоту цілого тіла!

5. Їжте не більше, як тричі вдень. Перестаньте їсти саме тоді, коли вам найбільше смакує.

6. Ніколи не пийте алькогольних напиктів!

7. Не куріть! Не пробуйте наркотиків!

8. Пийте якнайменше кави і чаю, не більше як раз вдень, і то не надто сильні.

9. Не робіть з дня ночі і з ночі дня. Вчасно йдіть спати, і вчасно вставайте. Так будете завжди свіжі, здорові і будете довго жити.

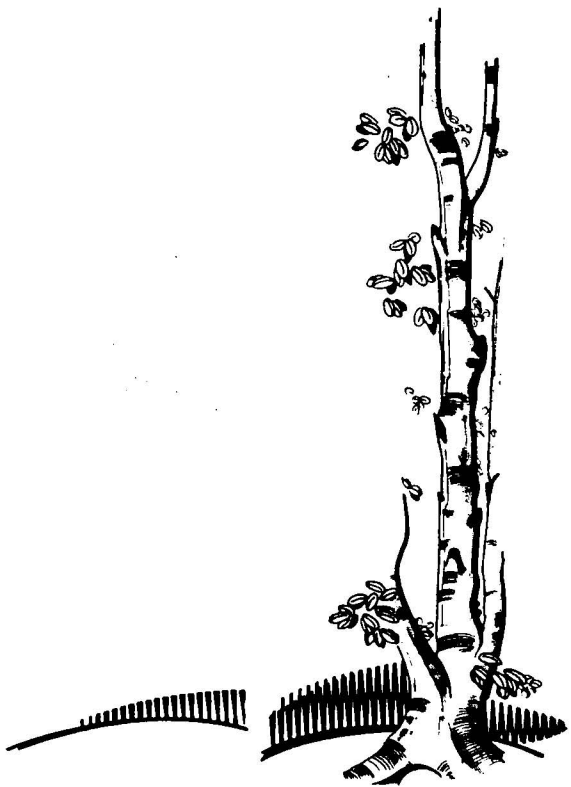
Пластові Видання:

Книжки:

Скавтінг для хлопців — переклад
з англ. Лорд Бейден Повел
Життя в Пласті
Посібник Зв'язкового
Пластовий співанник
Велика Гра
Перші кроки
Батькам про Пласт

Журнали:

„Готуйсь!”
„Вогонь Орлиної Ради”
„Юнак”
„В дорогу з юнацтвом”
„Пластовий Шлях”
„До Висот”
Різні курінні журнали для
внутрішнього вжитку

„На кожне терпіння під сонцем гарячим
Існує лікарство чи його нема.
Коли воно є, то дістань його й спробуй —
А якщо нема, то мовчи й терпи”...

„Нехай будуть благословенні ті, що приносять
із собою радість”.

„Успіх є дитиною двох простих чинників:
точности й докладности.

О. Марден

„Найбільшим скарбом, що людина може
принести зі собою на світ є нестримна охота до
якогось діла; ця охота заповнює життя й дає
щастя.”

Емерсон

„До праці, яку любимо, встаємо раніше і
виконуємо її з приємністю.”

Шекспір

„Любиш життя? — то не марнуй часу, бо з
нього, власне, й зіткане життя”.

Франклін

„Я знищив час, а тепер час нищить мене”.

Шекспір

„Тверда постанова є найвищою мудрістю”.

Наполеон

„Людам не бракує сили, але бракує волі”.

Віктор Гюго

„Кожен сам собі визначає ціну: ми стаємо великими або малими в залежності від нашої волі.”

С. Смайлс

„Чесний змаг і чесна гра — це ознака пластуна”.

... „Пластування вчить вміння, що не кожному дане з природи: вміння радіти, радіти дрібним і великим, гарним, цікавим і веселим, — радіти життям”.

„Велика гра” Ю. Старосольський

„Пласт вимагає релігійности й виховує для неї. Бо він цінить її силу, що дає життю глибину, гармонійність і моральні основи”.

„Велика Гра” Ю. Старосольський

„Алькоголь і наркотики забирають більше жертв як усі пошесні хвороби”.

З М І С Т

	стор.
1. ПЛАСТ І МИ	5
Що таке Пласт?.....	8
Пластовий обіт.....	11
Як зрозуміти цей обіт.....	13
Пластова присяга.....	14
Пластовий гімн — „Цвіт України і Краса”.....	17
„Гей пластуни, гей юнаки”.....	19
Царю Небесний.....	21
Отче Наш.....	24
Ніч вже йде.....	25
Прикмети пластуна в житті.....	27
Пластовий герб.....	28
Пластова гасло і привітання.....	30
Св. Юрій — опікун Пласту.....	31
Пластовий однострій для юнаків/юначок.....	33
Світовий скавтінг.....	38
Короткий нарис історії Пласту.....	40
Найважливіші дати Пласту.....	45
2. ОСНОВОПОЛОЖНИКИ ПЛАСТУ	51
3. МИ В УКРАЇНИ І ДІЯСПОРІ	59
Карта України.....	60
Що нам треба знати про Україну?.....	61
Природні багатства України.....	62
Промисловість України.....	64

Деякі дати із новітньої історії України.....	67
Національний гімн — „Ще не вмерла Україна”	75
Боже Великий, Єдиний.....	79
Український герб і прапор.....	83
Українці поза межами України.....	85
Пластові улади.....	93
Пластові проби.....	97
Способи пластування.....	99
Ми в природі.....	101
Як вживати персональні комп'ютери в пластовому житті.....	104
Морзівська азбука.....	110
4. МИ В ОСОБИСТОМУ ЖИТТІ.....	115
Найважливіше про добру поведінку.....	116
Основні правила здоров'я.....	119

З друкарні Мирона Баб'юка

1525 Emerson St., Rochester, N. Y. 14606

